

Program hodowli koni

rasy

wielkopolskiej

Warszawa 2005
aktualizacja 2017

opracowanie

Polski Związek Hodowców Koni

00-673 Warszawa

ul. Koszykowa 60/62 m. 16

tel.: 22 629-95-31, 22 628-98-38

faks: 22 628-68-79

Wszelkie prawa PZHK zastrzeżone.

Przedruk i kopiowanie materiałów zawartych
w „Programie hodowli koni rasy wielkopolskiej” zabronione.

I. Rasa koni wielkopolskich	4
II. Cele i zadania programu	4
III. Cel hodowlany oraz cechy użytkowe stosowane do jego opisu	4
IV. Metody oceny wartości hodowlanej	7
V. Zasady doboru zwierząt do kojarzeń	8
VI. Zakres i zasady wykorzystania materiału genetycznego pochodzącego z innych krajów	9
VII. Zasady oceny efektywności działania programu	9
 Załącz. Nr 1. Regulamin wpisu do księgi stadnej koni rasy wielkopolskiej	10
I. Zasady wpisu do ksiąg stadnych koni rasy wielkopolskiej (wlkp)	10
II. Tryb i sposób wpisywania koni do ksiąg	14
III. Identyfikacja i dokumentacja hodowlana	17
Załącz. Nr 2. Metodyka oceny wartości użytkowej	19
I. Ogierzy	19
1. Program próby dzielności ogierów po stacjonarnym 100-dniowym treningu wierzchowym	19
2. Program próby dzielności ogierów po stacjonarnym 60-dniowym treningu zaprzęgowym	23
3. Program próby dzielności ogierów po 100-dniowym polowym treningu wierzchowym	31
4. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni	36
5. Wyniki w sporcie jeździeckim	38
6. Wyniki w wyścigach konnych	39
II. Kłacze	40
1. Program próby dzielności kłaczy po stacjonarnym 60-dniowym treningu wierzchowym	40
2. Program próby dzielności kłaczy po polowym treningu wierzchowym	41
3. Program próby dzielności kłaczy po stacjonarnym 60-dniowym treningu zaprzęgowym	42
4. Program próby dzielności kłaczy po polowym treningu zaprzęgowym	47
5. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni	48
6. Wyniki w sporcie jeździeckim	48
7. Wyniki w wyścigach konnych	48
Załącz. Nr 3. Kategoryzacja ogierów rasy wielkopolskiej	49
I. Kategoria C	49
II. Kategoria B	49
III. Kategoria A	50
IV. Kategoria E	50
Załącz. nr. 4: Zasady oceny liniowej	52

I. RASA KONI WIELKOPOLSKICH

Rasa koni wielkopolskich powstała w wyniku uszlachetniania miejscowego pogłowia końmi wschodniopruskimi i trakeńskimi oraz w mniejszym zakresie innymi rasami półkrwi pochodzenia krajowego i zagranicznego. Znaczny udział w tworzeniu i doskonaleniu rasy miały konie pełnej krwi angielskiej.

W 1965 r. oficjalnie uznano rasę koni wielkopolskich. Do tego czasu hodowlę prowadzono w trzech grupach rasowych:

1. konie poznańskie
2. konie mazurskie – wywodzące się w większości od koni trakeńskich i wschodniopruskich
3. konie zachodniopomorskie – pochodne koni hanowerskich i wschodniopruskich.

Od połowy lat 60-tych systematycznie zmieniano typ hodowlanych koni z wszechstronnie użytkowego na wierzchowy. Praca ta początkowo prowadzona była w stadninach państwowych. W ostatnich latach zmiana typu hodowlanych koni prowadzona jest również w hodowli prywatnej. Liczebność populacji aktywnej w 2003 r. Wynosiła 3700 klaczy i 357 ogierów wpisanych do części głównej księgi.

Bardzo cenną grupę koni wielkopolskich stanowią konie pochodzenia trakeńsko-wschodniopruskiego. Liczebność tej grupy wynosi około 400 klaczy i 40 ogierów. Dla populacji tej prowadzi się dział.

Rejon hodowli koni wielkopolskich obejmuje teren całej Polski.

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem realizacji programu hodowlanego jest przyspieszenie postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych koni wielkopolskich, przy zachowaniu w możliwie maksymalnym stopniu dotychczasowego wzorca rasowego i rodowodowego. Realizacja programu hodowlanego ma służyć produkcji koni odpowiednich do wykorzystania w wyczynowym sporcie konnym i szeroko pojętej rekreacji.

Doskonalenie genetyczne populacji, w połączeniu z poprawą warunków środowiskowych, pozwoli na zwiększenie opłacalności chowu i hodowli koni wielkopolskich.

Podstawowe znaczenie we wdrażaniu i kontrolowaniu realizacji programu hodowlanego ma komisja księgi stadnej (komisja rasowa).

III. CEL HODOWLANY ORAZ CECHY UŻYTKOWE STOSOWANE DO JEGO OPISU

Celem hodowlanym jest szlachetny, wszechstronny koń wierzchowy odpowiedni do wykorzystania w wyczynowym sporcie jeździeckim i zaprzęgowym oraz w rekreacji jeździeckiej.

Kryteria selekcyjne stanowią:

- wyniki uzyskiwane w sporcie jeździeckim oraz przydatność do użytkowania rekreacyjnego,
- zdrowie i wytrzymałość,

- zrównoważony temperament, łagodny charakter oraz jezdność, czyniące z niego wszechstronnego konia, odpowiedniego do wszystkich form jeździectwa,
- doskonały ruch i funkcjonalna budowa ciała.

WZORZEC HODOWLANY

WZORZEC UŻYTKOWY

Założeniem programu hodowlanego jest produkcja wszechstronnego konia sportowego oraz wytworzenie linii o szczególnych predyspozycjach do konkurencji skoków przez przeszkody i ujeżdżenia. Przy zastosowaniu zwiększonego dolewu pełnej krwi angielskiej produkować się będzie konie do dyscypliny WKKW. Zastosowane w programie metody pracy hodowlanej pozwolą również na produkcję koni do powożenia i rekreacji.

Konie wielkopolskie powinny charakteryzować się potęgą, elastycznością i dobrą techniką skoku, jezdnością, odwagą i energią, chęcią do pracy, a także łatwością uczenia się. Warunkiem przydatności do wszystkich form jeździectwa wyczynowego i rekreacyjnego musi być zrównoważony temperament i łagodny charakter.

Eliminowane są konie trudne w obsłudze, nerwowe, bojaźliwe i płochliwe.

WZORZEC RUCHU I POKROJU

Ruch: konie wielkopolskie powinny charakteryzować się harmonijnym, eleganckim ruchem, z naturalnym impulsem i długim wykretem. Muszą poruszać się swobodnie i w równowadze, przy elastycznym grzbiecie i mocno akcentowanej pchającej sile zadu. Chody powinny być energiczne, efektywne i regularne.

Niepożądane są chody z krótkim wykretem, płaskie i ciężkie, nieelastyczne przy sztywnym grzbiecie. Niewskazany jest nieprawidłowy ruch, będący następstwem wad budowy ciała konia.

Skok: pożądany jest elastyczny, wydajny i wyniosły skok, który możliwy jest u konia o prawidłowej budowie, spokojnego i zrównoważonego. W przebiegu skoku powinny być widoczne: silne i szybkie odbicie, szybkie podkurczenie przednich kończyn i utrzymanie ich w pozycji poziomej w czasie skoku, wygięty ku górze elastyczny grzbiet, prawidłowe baskilowanie. W czasie skoku powinien być zachowany rytm galopu.

Niepożądany jest skok niezdecydowany, przy braku koncentracji, z nieprawidłowo podciągniętymi przednimi kończynami, wysoko zadartą głową oraz nieelastycznym „odwrotnie wygiętym” grzbietem. Poważną wadą jest zagubienie płynności ruchu i rytmu galopu.

Pokrój: ocena prawidłowości budowy musi być prowadzona pod kątem przydatności konia do użytkowania wierzchowego. Koń dobrze zbudowany winien być rostry, kalibrowy i kościsty przy suchej tkance, o długich liniach i dźwigniach kończyn, wydajnych chodach. Wymagane są: głowa średniej wielkości z szeroko rozstawionymi ganaszami, szyja długa, dobrze umięśniona, osadzona pod kątem 45o, pojemna klatka piersiowa - głęboka i dobrze ożebrowana, grzbiet mocny, o długim, szerokim i wydatnym kłębie, dobrze umięśnionej partii lędźwiowej, długi, szeroki, lekko

skośny i potężnie umięśniony zad, prawidłowe, dobrze spionowane kończyny o mocnych, proporcjonalnych stawach, długa, ukośnie ustawiona łopatka, dobrze umięśnione, strome ramię, długie, grube, dobrze umięśnione przedramię, stosunkowo krótkie nadpęcie, prawidłowo skątowne pęciny, duże, o prawidłowym kształcie kopyta z szerokimi piętami i dobrze rozwiniętą strzałką.

Niepożądane są: konie bez typu, o nieharmonijnej budowie ciała, ciężka ordynarna głowa, krótka i nisko osadzona szyja, jelenia szyja, płytka, mało pojemna klatka piersiowa z krótkimi żebrami rzekomymi, krótka, stromo ustawiona łopatka, niski, słabo zaznaczony kłęb, łękowaty lub karpiowaty grzbiet, długie, słabo umięśnione lędźwie, krótki, wąski, słabo umięśniony zad, nieprawidłowo spionowane i skątowne kończyny, ubogie, limfatyczne stawy, strome lub miękkie pęciny.

Optymalne standardy pokrojowe (wymiary koni hodowlanych w wieku około 3 lat):

- ogiery: 162 – 166 cm, 20,5 – 21,0 cm,
- klacze: 158 – 161 cm, 20,0 – 20,5 cm.

Wzorzec rodowodowy (dopuszczalność występowania przodków innych ras w rodowodzie, wielkość dolewu) – zgodnie z zasadami wpisu koni do księgi stadnej.

CECHY PODLEGAJĄCE SELEKCJI

DZIELNOŚĆ SPORTOWA

Określana jest na podstawie wyników osiąganych w dyscyplinach ujeżdżenia, skoków przez przeszkody, WKKW i w powożeniu.

O dobrej dzielności sportowej decydują głównie doskonała mechanika ruchu, uległość i reagowanie na żądania jeźdźcy, odwaga, energia, chęć do pracy, łatwość uczenia się, potęga, elastyczność i styl skoku.

CHARAKTER I TEMPERAMENT

Ze względu na użytkowanie zarówno w sporcie jeździeckim, jak i rekreacji konnej, szczególne znaczenie nadaje się takim cechom, jak zrównoważony temperament i łagodny charakter oraz jezdność i chęć do pracy.

RUCH I POKRÓJ

Selekcja prowadzona jest na wierzchowy typ konia oraz budowę predestynującą konia do użytkowania w wyczynowym sporcie jeździeckim jak:

- ruch (naturalny impuls i swoboda, wydajność, energia, regularność),
- budowa i wytrzymałość aparatu ruchu (długość dźwigni, proporcje i skątowność między poszczególnymi odcinkami kończyn, prawidłowość budowy kłody, kończyn i kopyt, umięśnienie ciała oraz wytrzymałość aparatu ruchu).

IV. METODY OCENY WARTOŚCI HODOWLANEJ

WARTOŚĆ HODOWLANĄ SZACUJE SIĘ NA PODSTAWIE:

OGIERY

- 1) oceny rodowodu na podstawie wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
- 2) prawidłowości budowy i ruchu, wzrostu rozwoju, zdrowotności, oceny charakteru i temperamentu,
- 3) użytkowości własnej w stacyjnej próbie dzielności (test 100-dniowy), wyścigach, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,
- 4) użytkowości potomstwa w stacyjnych i polowych próbach dzielności i wyścigach, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,

KLACZE

- 1) oceny rodowodu pod kątem wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
- 2) prawidłowości budowy i ruchu, wzrostu rozwoju, zdrowotności, oceny charakteru i temperamentu,
- 3) użytkowości własnej w polowych, stacyjnych i wyścigowych próbach użytkowości, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz sporcie konnym,
- 4) użytkowości potomstwa w polowych, stacyjnych i wyścigowych próbach dzielności, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,

Summarycznym miernikiem oceny wartości użytkowej ogierów i klaczy są indeksy wartości użytkowej: ogólny, ujeżdżeniowy i skokowy.

W przyszłości ocena wartości hodowlanej będzie szacowana metodą BLUP Animal Model.

SPOSÓB PROWADZENIA SELEKCJI

W programie hodowlanym przewiduje się czteroetapową selekcję dla klaczy i ogierów.

PIERWSZY STOPIEŃ SELEKCJI

Ocena źrebiąt w 3 okresach: sysaki pod matkami, w wieku 1 roku i 2 lat.

Kryteria selekcyjne: typ, pokrój, chody, rodowód, wzrost, rozwój i zdrowie.

DRUGI STOPIEŃ SELEKCJI

Wpis klaczy do księgi, selekcja ogierów do prób stacyjnych/polowych.

Kryteria selekcji: podobnie jak w pkt. 1.

TRZECI STOPIEŃ SELEKCJI

Ocena użytkowości własnej (próby dzielności):

OGIERY

próba po 60-dniowym stacjonarnym lub 100-dniowym treningu stacjonarnym lub polowym ,
Mistrzostwa Polski Młodych Koni,
sport konny,
wyścigi konne.

KLACZE

próba po 60-dniowym treningu stacjonarnym,
próby polowe,
Mistrzostwa Polski Młodych Koni,
sport konny,
wyścigi konne.

Kryteria selekcji: jezdność, styl skoku i możliwości skokowe, łatwość uczenia się, zdrowie, charakter, temperament, dzielność w sporcie, w próbach polowych i na wyścigach.

Ogierzy kwalifikowane do hodowli na podstawie wyników uzyskanych w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK) i sporcie jeździeckim muszą spełniać wymagania przewidziane w drugim etapie selekcji.

CZWARTY STOPIEŃ SELEKCJI

Szacowanie wartości hodowlanej, obliczanie indeksów selekcyjnych.

Kryteria selekcji: dzielność sportowa własna, potomstwa i krewnych bocznych.

ZRÓŻNICOWANIE JAKOŚCI OGIERÓW W ZALEŻNOŚCI OD ETAPU OCENY WARTOŚCI HODOWLANEJ

Patrz - Zał. nr 3.

V. ZASADY DOBORU ZWIERZĄT DO KOJARZEŃ

1. Hodowla koni wielkopolskich opiera się na kojarzeniach w obrębie rasy, przy ostrej selekcji na wartość użytkową, krzyżowaniu uszlachetniającym rasami czystymi oraz zagranicznymi rasami półkrwi, wyróżniającymi się w sporcie jeździeckim.
2. Metody doboru stosowane w hodowli koni wielkopolskich:
 - a) Hodowla w czystości rasy prowadzona z wyodrębnieniem linii do ujeżdżenia i skoków.

- b) Krzyżowanie uszlachetniające rasami czystymi nie powinno przybrać formy krzyżowania wypierającego. Zwiększony udział przodków pełnej krwi angielskiej w rodowodach koni wielkopolskich konieczny jest przy produkcji koni do WKKW.
- c) Krzyżowanie uszlachetniające zagranicznymi rasami koni sportowych zrzeszonych w towarzystwach ksiąg stadnych znajdujących się na listach członków Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH) ma na celu wprowadzenie do hodowli wielkopolskiej cennych genów ze światowych zasobów genetycznych. Pozwoli to na zintensyfikowanie postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych koni wielkopolskich. Ze względu na konieczność zachowania odrębności genetycznej rasy wielkopolskiej wielkość tego dolewu jest ograniczona.

VI. ZAKRES I ZASADY WYKORZYSTANIA MATERIAŁU GENETYCZNEGO POCHODZĄCEGO Z INNYCH KRAJÓW

1. Sprowadzanie zasobów genetycznych z innych krajów poprzez zakup reproduktorów, a także ich nasienia jest niezbędne do przyspieszenia postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych rasy wielkopolskiej.
2. Ogiery, które nie przechodziły prób użytkowości w kraju urodzenia lub pochodzenia nie zostały dopuszczone do rozrodu, muszą posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg. Na tej podstawie oraz po ukończeniu przewidzianego w programie jednego z wariantów prób użytkowości mogą uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach.
3. Importowane do Polski klacze rasy trakeńskiej wpisane do księgi stadnej w kraju pochodzenia na tej podstawie uzyskują wpis do księgi wielkopolskiej. Klacze posiadające zaświadczenie, że pochodzą od rodziców trakeńskich wpisanych do ksiąg, mogą być wpisane na takich samych zasadach jak klacze wielkopolskie.
4. W przypadku wystania klaczy wielkopolskiej do stanówki za granicę pod ogiery innych ras niż trakeńska lub rasy czyste, decyzję o wpisaniu potomstwa do księgi wielkopolskiej podejmuje komisja księgi stadnej.

VII. ZASADY OCENY EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA PROGRAMU

Efektywność realizacji programu ocenia komisja księgi stadnej na podstawie oceny wartości użytkowej koni rasy wielkopolskiej.

ZAŁĄCZNIKI:

Zał. nr 1: Regulamin wpisu do Księgi Stadnej Koni Rasy Wielkopolskiej

Zał. nr 2: Metodyka oceny wartości użytkowej

Zał. nr 3: Zasady kategoryzacji ogierów

Zał. nr 4: Zasady oceny liniowej

Załącznik nr 1

REGULAMIN WPISU DO KSIĘGI STADNEJ KONI RASY WIELKOPOLSKIEJ

I. ZASADY WPISU DO KSIĘGI STADNEJ KONI RASY WIELKOPOLSKIEJ (WLKP)

§1

1. Żrebięta hodowlane spełniające rodowodowe warunki wpisu do księgi są wpisywane do księgi pod matkami, z oznaczeniem przynależności do odpowiedniej księgi pod względem rodowodowym (G lub W). Numer UELN (Uniwersalny Przyżyciowy Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi pod matką.
2. Kłacze i ogiery, które wcześniej zostały wpisane jako żrebięta pod matkami, w wieku dorosłym są wpisywane do księgi kłaczy lub księgi ogierów, co jest równoznaczne z kwalifikacją do programu hodowlanego.
3. Do księgi wstępnej (W) koni rasy wielkopolskiej wpisuje się kłacze, które:
 - są poddawane ocenie wartości użytkowej,
 - wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
 - pochodzą po ojcach wpisanych do księgi głównej ogierów (G) oraz
 - a. od matek wpisanych do księgi wstępnej (W), z jednostronnym pochodzeniem po ojcu lub od matek nie wpisanych do ksiąg, pochodzących co najmniej po ojcach wpisanych do księgi głównej ogierów (G)
 - b. od matek bez pochodzenia, nie wpisanych do ksiąg - **zapis dotyczy kłaczy wpisywanych do ksiąg do 31.12.2016 r.**
4. Do księgi głównej (G) koni rasy wielkopolskiej wpisuje się ogiery i kłacze, które:
 - są poddawane ocenie wartości użytkowej,
 - wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
 - pochodzą co najmniej od dwóch pokoleń przodków rasy wielkopolskiej lub ras biorących udział w jej doskonaleniu,
 - ogiery – pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg głównych,

- klacze – pochodzą po ojcach wpisanych do ksiąg głównych, od matek z obustronnym pochodzeniem, wpisanych co najmniej do ksiąg wstępnych.
- 5. Do księgi może zostać wpisany koń pochodzący od klaczy spełniającej wymagania wpisu do księgi, jeżeli klacz zostanie wpisana do tej księgi najpóźniej w dniu wpisu tego konia
- 6. Numeracja koni w księgach jest odrębna dla ogierów i klaczy.
- 7. Koń wpisany do jednej księgi nie może być jednocześnie wpisany do innej księgi, bądź przenoszony z księgi do księgi (nie dotyczy to ksiąg zagranicznych).
- 8. Księgi stadne są prowadzone w formie kartotek. Księga główna może być publikowana przez Dział Ksiąg Stadnych i Identyfikacji.

§2

1. Do ksiąg koni rasy wielkopolskiej wpisuje się potomstwo pochodzące:
 - od rodziców wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej oraz do zagranicznych ksiąg koni rasy trakeńskiej,
 - od matek wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej lub zagranicznych ksiąg rasy trakeńskiej, od ojców pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej,
 - od matek pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej, od ojców rasy wielkopolskiej lub trakeńskiej,
 - od jednego lub obojga rodziców wpisanych do ksiąg koni rasy szlachetnej półkrwi, jeśli potomstwo to w drugim lub trzecim pokoleniu posiada wyłącznie przodków rasy wielkopolskiej, trakeńskiej, pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej,
 - od matek wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej lub zagranicznych rasy trakeńskiej, po ojcach ras: małopolskiej, szlachetnej półkrwi oraz innych ras półkrwi w typie współczesnego konia wierzchowego, wpisanych do ksiąg stadnych znajdujących się na liście członków Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH), które komisja księgi stadnej uznała za przydatne do doskonalenia rasy, pod warunkiem, że potomstwo to posiada w trzecim pokoleniu co najmniej 1 przodka wpisanego do księgi koni rasy wielkopolskiej.
 - po ogierze wpisanym do ksiąg, dopuszczonym do programu wlkp, od klaczy rasy sp, która w rodowodzie do 3 pokolenia nie ma przodków ras niedopuszczonych do użycia w rasie wlkp oraz po żeńskiej stronie (w 2 lub 3 pokoleniu) ma przynajmniej jednego przodka rasy wlkp, a hodowca złożył stosowny wniosek.
2. Do działu koni pochodzenia trakeńskiego wpisuje się ogiery i klacze, w których rodowodach występują przodkowie pochodzenia trakeńskiego i wschodniopruskiego oraz ras biorących udział w tworzeniu rasy trakeńskiej (pełna krew angielska, czysta krew arabska, czysta krew angloarabska, gradicka, beiberbecka) oraz angloaraby półkrwi, w tym również rasy małopolskiej, takie które spełniają warunki międzynarodowej definicji konia angloarabskiego. Do szóstego pokolenia wstecznego nie dopuszcza się przodków innych ras poza ww. Po stronie żeńskiej dopuszczone jest potomstwo klaczy x,pozn., wypierająco krytych ogierami pochodzenia trakeńskiego i wschodniopruskiego.

3. Ogiery i klacze wpisywane do ksiąg winny:

- posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy cechy rasowe określone w programie hodowlanym,
- być poddawane ocenie wartości użytkowej,
- wykazać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- ogiery – ukończyć 36 miesięcy życia,
- uzyskać przy ocenie pokroju w skali 100-punktowej co najmniej:
ogiery – 78 pkt., a klacze – 70 pkt.,
- klacze pochodzące od matek nie wpisanych do ksiąg muszą uzyskać co najmniej 72 pkt. bonitacyjne, w tym za typ – minimum 13 pkt.
- Wszystkie klacze przed wpisaniem do księgi muszą mieć wykonane badanie markerów genetycznych (DNA oraz grupy krwi, jeżeli u ojca i/lub matki zbadano tylko grupy krwi). Jeżeli ojciec i/lub matka klaczy miał(a) wykonane badanie markerów DNA lub grup krwi, to należy potwierdzić pochodzenie klaczy po wskazanych rodzicach. Badanie to wykonuje się na koszt właściciela, w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o zrefundowaniu kosztów badań ogierów i klaczy wpisywanych do księgi.

4. Do ksiąg nie mogą być wpisane konie, u których stwierdzono:

- obustronną ślepotę,
- nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowaty lub szczupaczy zgryz),
- jedno lub obustronne wnetrostwo,
- szpat kostny,
- zajęczaka,
- ogiery – porażenie krtani; 3-ci stopień osteochondrozy*
- oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu - o dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.

**Stopnie klasyfikacji zmian typowych dla osteochondrozy:*

0 – Brak zmian

1 – Ogniskowe ubytki i zagęszczenia cienia kości na wysokości miejsca zamknięcia chrząstki wzrostowej kości. Nadbudowa kości w miejscu przyczepu torebki stawowej. Minimalne spłaszczenie cienia kości w strefie podchrzęstnej.

2 - Wyraźny ubytek cienia kości w strefie podchrzęstnej manifestujący się wgłębieniem w prawidłowej linii granicznej kości.

3 - Obecność wolnego fragmentu kostno-chrząstnego w jamie stawu.

5. Konie wpisane do ksiąg, po ukończeniu 5-go roku życia, powinny być poddane weryfikacji wymiarów i oceny pokroju.

§3

1. **Ogier hodowli niemieckiej (rasy półkrwi dla której księgę prowadzi związek zrzeszony w WBFSH) w wieku od 33 do 36 miesięcy**, który nie zdawał próby użytkowości w kraju urodzenia lub pochodzenia, ale został dopuszczony do rozplodu przez wiodące niemieckie związki hodowlane może zostać wpisany do księgi wielkopolskiej i warunkowo dopuszczony do rozplodu w rasie wlkp. Za wiodące niemieckie związki hodowlane uznajemy te, które w ostatnich trzech latach zajmowały lokaty 1-10 w oficjalnych rankingach WBFSH, w dyscyplinach: ujeżdżenie, skoki przez przeszkody i WKKW. Rankingi te są publikowane pod koniec każdego roku przez WBFSH. Na przykład - gdy hodowca wystąpi o uznanie młodego, niemieckiego ogiera między 1.10.2010 a 31 stycznia 2011 to będą brane pod uwagę wyniki rankingów WBFSH z lat: 2010, 2009 i 2008. Ogier taki może pokryć 25 klaczy do końca roku kalendarzowego, w którym został wpisany do polskiej księgi i dopuszczony warunkowo do rozrodu. Dalsze użytkowanie rozplodowe będzie możliwe tylko wówczas, gdy ogier zda z wynikiem pozytywnym jeden z wariantów oceny wartości użytkowej przewidziany w programie hodowlanym. W powyższym przypadku właściciel nie musi przedstawiać w biurze PZHK zaświadczenia, że ogier jest wolny od porażenia krtani. Bonitacji takiego ogiera dokonuje kierownik OZHK/WZHK. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.
2. **Ogier hodowli niemieckiej (rasy półkrwi dla której księgę prowadzi związek zrzeszony w WBFSH) w wieku 3-4 lat**, który został dopuszczony do rozrodu przez wiodące niemieckie związki hodowlane na podstawie körungu (licencji) oraz ukończył test 14-dniowy, w którym jedną z końcowych ocen otrzymanych za skoki lub ujeżdżenie jest min. 8 pkt, może zostać wpisany do księgi wlkp i warunkowo dopuszczony do rozplodu w rasie wlkp. Ogier taki ma prawo pokryć 25 klaczy w okresie 1 roku od momentu uzyskania wpisu do polskiej księgi i dopuszczenia do rozrodu. Dalsze użytkowanie rozplodowe będzie zależne od spełnienia kryteriów określonych w programie hodowlanym.
3. **Ogier hodowli niemieckiej (rasy półkrwi dla której księgę prowadzi związek zrzeszony w WBFSH) w wieku od 3 do 6 lat**, który zdał właściwą próbę użytkowości w kraju urodzenia lub pochodzenia i na tej podstawie został dopuszczony do rozrodu, może uzyskać w Polsce wpis do księgi na podstawie wyników próby dzielności. Za właściwą próbę użytkowości uznaje się próbę po 50-dniowym treningu stacjonarnym. Próbę tę ogiery muszą ukończyć z wynikiem min. 120 pkt indeksu wartości hodowlanej ogólnej, skokowej lub ujeżdżeniowej. Ogiery hodowli niemieckiej, które ukończyły próbę użytkowości po 14-dniowym teście, muszą potwierdzić swoją wartość kwalifikując się do Mistrzostw Niemiec Młodych Koni, bądź zdając odpowiednią próbę użytkowości w Polsce. Jeżeli ogier w tym przedziale wiekowym posiada aktualną licencję na dany rok wydaną przez wiodące niemieckie księgi hodowlane, które w ostatnich trzech latach zajmowały lokaty 1-10 w oficjalnych rankingach WBFSH, w dyscyplinach: ujeżdżenie, skoki przez przeszkody i WKKW, może zostać zbonitowany przez kierownika OZHK/WZHK oraz nie musi legitymować się wynikiem badania wykluczającym porażenie krtani. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.
4. **Ogier innej rasy w wieku od 3 do 6 lat** wpisany do ksiąg, które w trzech ostatnich latach zajmowały lokaty 1-10 w rankingach WBFSH w dyscyplinach: ujeżdżenie, skoki przez przeszkody

i WKKW, aby został dopuszczony do rozrodu w księdze wlkp musi posiadać aktualną - na ten sezon - licencję związku hodowlanego, w którym został uznany.

Informacja o uznaniu musi pochodzić ze związku hodowlanego, w którym ogier został dopuszczony do rozrodu. Ogier taki musi zostać zbonitowany przez kierownika OZHK/WZHK i nie musi zostać poddany badaniu na porażenie krtani. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.

5. **W przypadku ogiera w wieku 3-6 lat** wpisanego do innych ksiąg niż te zajmujące miejsca 1-10 w rankingu WBFSH (ale księga do której został wpisany ten ogier musi być członkiem WBFSH), wnioski o dopuszczenie do rozrodu jest każdorazowo rozpatrywany przez Komisję Księgi Stadnej. Ogier taki musi legitymować się aktualną licencją wydaną przez związek, w którym został uznany, a także musi zostać zbonitowany przez Komisję Oceniającą lub Kwalifikującą Ogiery do ZT. W takim przypadku ogier musi zostać poddany badaniu w kierunku porażenia krtani. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.
6. **Ogier (rasy półkrwi dla której księgę prowadzi związek zrzeszony w WBFSH) w wieku od 7 lat do 13 lat** sprowadzony z zagranicy może być dopuszczony do rozrodu w rasie wlkp pod warunkiem, że spełnia wymagania kategorii B obowiązujące w programie hodowlanym koni rasy wlkp (punkty hodowlane przyznaje się tylko za potomstwo wpisane do ksiąg). Wszystkie informacje hodowlano-sportowe winny być potwierdzone odpowiednio przez dany związek hodowlany lub Federację Jeździecką. W powyższym przypadku właściciel nie musi przedstawiać w biurze PZHK zaświadczenia, że ogier jest wolny od porażenia krtani, a bonitacji dokonuje kierownik OZHK/WZHK. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.
7. **Ogier (rasy półkrwi dla której księgę prowadzi związek zrzeszony w WBFSH) w wieku powyżej 13 lat** może zostać dopuszczony do rozrodu w rasie wlkp pod warunkiem, że spełnia wymagania kategorii A (punkty hodowlane przyznaje się tylko za potomstwo wpisane do ksiąg). Wszystkie dane hodowlano-sportowe winny być potwierdzone przez dany związek hodowlany lub Federację Jeździecką. Nie obowiązuje badanie w kierunku porażenia krtani, a bonitacji dokonuje kierownik OZHK/WZHK. Dokument wyrażający zgodę na użycie w rasie wlkp jest wydawany przez Polski Związek Hodowców Koni i na tej podstawie OZHK/WZHK wpisują ogiera do księgi.
8. Przepisy określone w punktach 1-7 (§4) dotyczą także nasienia pochodzącego od ogierów hodowli zagranicznej spełniających powyższe wymagania.
9. Ogiery hodowli zagranicznej oraz polskiej, które spełniły wymagania alternatywnych prób użyteczności w Polsce muszą zostać zbonitowane przez Komisję Kwalifikującą lub Oceniającą ogiery w ZT lub bezpośrednio po każdym Mistrzostwach Polski Młodych Koni (w tym przypadku w Komisji musi być, co najmniej dwóch członków Komisji Oceniającej lub Kwalifikującej ogiery w ZT) oraz posiadać zaświadczenie o byciu wolnym od porażenia krtani wystawione przez uprawnionych przez PZHK lekarzy weterynarii.
10. Ogier hodowli zagranicznej, który ma otrzymać zgodę na dopuszczenie do użycia w rozrodzie musi mieć potwierdzone pochodzenie po obojgu rodzicach. Pochodzenie potwierdza się na podstawie badań markerów genetycznych ogiera i jego rodziców, wykonanych w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. Do PZHK należy dostarczyć także kserokopię paszportu z datą uro-

dzenia, rodowodem oraz opisem. W przypadku nasienia właściciel zobowiązany jest do przedstawienia w biurze PZHK certyfikatu badań DNA.

11. Ostateczną decyzję o użyciu ogiera (bądź jego nasienia) w hodowli koni rasy wielkopolskiej podejmuje Komisja Księgi Stadnej.
12. Ogier rasy trakeńskiej, trenowany i poddany próbie dzielności w oddzielnym ZT, uzyskuje prawo wpisu do księgi stadnej koni wlkp / dopuszczenie do doskonalenia rasy wlkp, jeśli uzyskał wynik końcowy równy minimum średniej stawki ogierów w ZT + (plus) jedno odchylenie standardowe (SD). Ogier taki musi uzyskać zgodę Komisji Księgi Stadnej koni rasy wielkopolskiej na użycie w rasie wlkp.

Ogierzy, o których mowa w §4 nie mogą mieć wad uniemożliwiających wpis do księgi, wymienionych w Zał. 1, Rozdz. I, §2, pkt. 4.

II. TRYB I SPOSÓB WPISYWANIA KONI DO KSIĄG

§1

1. Prowadzący księgę powołuje komisję księgi stadnej koni rasy wielkopolskiej. Komisja reprezentuje hodowców koni tej rasy. W jej skład powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania koni rasy wielkopolskiej. Decyzje Komisji są ważne, jeśli zostały podjęte zgodnie z regulaminem Komisji Ksiąg Stadnych, określonym przez prowadzącego księgę.

Zadaniem komisji jest w szczególności:

- a) kontrolowanie prawidłowości wpisu koni do ksiąg i rozstrzyganie spornych kwestii,
 - b) wydawanie decyzji o wpisaniu ogiera do księgi,
 - c) kontrolowanie i ocena efektywności działania programu hodowlanego,
 - d) w miarę potrzeb wnioskowanie do ministra rolnictwa o wprowadzanie zmian w programie hodowlanym.
 - e) przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów ubiegających się o prawo wpisu koni do ksiąg stadnych rasy wielkopolskiej
2. Prowadzący księgę może powierzać Komisji inne kompetencje, zgodnie z aktualnie obowiązującym regulaminem Komisji Ksiąg Stadnych.
 3. W uzasadnionych przypadkach Komisja Księgi Stadnej, kierując się dobrem hodowli, ma prawo podjąć decyzję o wpisie do księgi stadnej ogiera lub klaczy, które nie spełniły wszystkich wymogów programu hodowlanego, pod warunkiem, że:
 - a) Komisja Księgi Stadnej pisemnie potwierdzi i uzasadni wyrażenie zgody na wpis do księgi stadnej tego ogiera lub klaczy, wskazując na ich cechy, które przemawiają za dokonaniem takiego wpisu,
 - b) zarówno ojciec jak i matka tego ogiera lub klaczy zostali wpisani do głównej księgi hodowlanej,
 - c) u tego ogiera lub klaczy nie stwierdzono wad dyskwalifikujących z hodowli, których katalog został zawarty w § 2 pkt 6 rozdziału „Zasady wpisu koni do ksiąg stadnych”.

§2

1. Wpisu koni do ksiąg dokonuje specjalista upoważniony przez prowadzącego księgę.
2. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na pisemny wniosek hodowcy.
3. Przed wpisaniem konia do księgi należy:
 - a) sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) przez porównanie zgodności danych zawartych w paszporcie konia, szczególnie opisu umaszczenia, odmian, wieku oraz innych znaków identyfikacyjnych, ze stanem faktycznym; opis maści i odmian powinien być przeprowadzony przed odsadzeniem źrebięcia od matki, tj. W wieku około 6 - 7 miesięcy. Identyfikacja musi być przeprowadzona zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej w tym zakresie,
 - b) sprawdzić prawidłowość rozwoju konia i stwierdzić brak objawów chorobowych; w przypadku zaistnienia wątpliwości można zażądać świadectwa lekarza weterynarii;
 - c) wykonać podstawowe pomiary konia (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego);
 - d) przeprowadzić ocenę pokroju wg skali 100-punktowej przyznając za:

typ	do 15 pkt.
głowę i szyję	do 5 pkt.
kłode	do 15 pkt.
kończyny przednie	do 10 pkt.
kończyny tylne	do 10 pkt.
kopyta	do 10 pkt.
ruch (stęp i kłus)	do 20 pkt. (10+10)
wygląd ogólny	do 15 pkt.
 - e) przy wpisie ogiera – sprawdzić wynik próby użytkowości;
 - f) przy wpisie pokrytych klaczy – sprawdzić świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy i wynik próby użytkowości.
4. Przy stanowieniu klaczy wpisanej do księgi rasy wielkopolskiej poza granicami kraju, należy posiadać zgodę Komisji Księgi Stadnej na dopuszczenie do doskonalenia koni wlkp ogiera, którym ma być pokryta klacz. Przy opisie źrebięcia urodzonego w Polsce oprócz tego zaświadczenia należy przedstawić świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy. Klacz zażrebiona w wyniku sztucznego unasienniania, przed wyżrebieniem, powinna mieć zbadane DNA. Przy sprowadzaniu klaczy hodowli zagranicznej, która ma być wpisana do księgi, należy przestawić we właściwym OZHK/WZHK następujące dokumenty: paszport klaczy wydany przez związek hodowlany wraz z opisem słownym i graficznym oraz adnotacja o zmianie zagranicznego właściciela na polskiego (paszport sportowy Federacji Narodowej jest uznawany tylko jako dokument identyfikacyjny, a nie jako dokument hodowlany). Klacz ta winna mieć potwierdzone pochodzenie na podstawie porównania certyfikatu DNA z laboratorium zagranicznego z wynikiem badania przeprowadzonego w polskim laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę.

5. Przy sprowadzaniu klaczy hodowli zagranicznej, zażrebionej ogierem zagranicznym, gdy źrebię ma być wpisane do księgi koni rasy wielkopolskiej, obowiązuje następująca procedura: ogier zagraniczny, którym klacz została pokryta, musi być dopuszczony do doskonalenia hodowli koni rasy wielkopolskiej. Klacz musi zostać zidentyfikowana przez pracownika właściwego OZHK/WZHK, wpisana do bazy PZHK oraz posiadać potwierdzone pochodzenie na podstawie badań markerów genetycznych DNA (klaczy i rodziców) w upoważnionym laboratorium. Klacz ta winna także legitymować się świadectwem pokrycia/unasienniania oraz paszportem wydanym przez rodzimy związek hodowlany wraz z opisem słownym i graficznym oraz adnotacją o zmianie właściciela (paszport sportowy Federacji Narodowej jest uznawany tylko jako dokument identyfikacyjny, a nie jako dokument hodowlany).
6. W przypadku wystania klaczy wpisanej do księgi rasy wielkopolskiej do stanówki ogierem zagranicznym, właściciel klaczy winien otrzymać z PZHK dokument stwierdzający, że ogier (lub nasienie), którym będzie pokryta/unasienniona klacz, może być dopuszczony do doskonalenia koni rasy wielkopolskiej. Wszystkie wymagane dokumenty winny trafić do PZHK. Pozostałe wymagania tak, jak w przypadku inseminacji.

III. IDENTYFIKACJA I DOKUMENTACJA HODOWLANA

§1

1. Podstawowym dokumentem stwierdzającym pochodzenie konia jest „Paszport konia”, wydawany przez prowadzącego księgę, zawierający rodowód, wypełniony na podstawie „Zgłoszenia konia do rejestru” z załączonym „Świadectwem pokrycia/unasienniania klaczy. W wyjątkowych sytuacjach Komisja Księgi Stadnej, na wniosek właściciela i na jego koszt, może wyrazić zgodę, aby zawarty w paszporcie rodowód został wypełniony na podstawie badań markerów genetycznych, potwierdzających pochodzenie konia po obojgu rodzicach.
2. Źrebię powinno być zidentyfikowane pod matką, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej w tym zakresie.
3. Od 2007 r. wszystkie ogiery, przed wpisaniem do księgi, muszą mieć zbadane markery genetyczne DNA oraz potwierdzone pochodzenie po obojgu rodzicach na podstawie badań markerów genetycznych. Koszty badań ponosi właściciel ogiera. Każda klacz wpisywana do księgi głównej od 2007 roku musi mieć przeprowadzone badanie markerów genetycznych DNA. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o refundacji kosztów badania markerów genetycznych.
4. Weryfikacja pochodzenia przeprowadzana jest na podstawie badań grup krwi lub innych markerów genetycznych.
5. Klacz poddawana zabiegowi sztucznego unasienniania musi mieć przed wyżrebieniem określone DNA.
6. Koń urodzony w wyniku sztucznego unasienniania, przed wpisem do księgi stadnej musi mieć potwierdzone pochodzenie po obydwójgu rodzicach na podstawie badania DNA.
7. Od właściciela każdego wpisanego, lub zgłoszonego do wpisu konia, a także każdego zarejestrowanego źrebięcia może być żądane przeprowadzenie badań potwierdzających

pochodzenie na podstawie badań grup krwi lub innych markerów genetycznych. Koszty badań ponosi właściciel konia. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badań.

8. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, prowadzący księgę może nakazać badanie wszystkich koni zgłaszanych do wpisu związanych z danym przypadkiem. W zależności od wyniku badań, ich koszty ponosi właściciel lub prowadzący księgę.
9. Nazwa nadana źrebięciu przy wystawianiu paszportu konia winna zaczynać się na pierwszą literę nazwy matki.
10. Świadcstwo pokrycia/unasienniania klaczy – źródłowy dokument hodowlany – na pierwszej stronie wypełniane jest przez posiadacza ogiera dopuszczonego do użytkowania w punkcie kopulacyjnym lub posiadacza nasienia dopuszczonego do użycia w kraju.
11. Osoba dokonująca zabiegu sztucznego unasienniania wystawia świadctwo unasienniania klaczy.
12. Świadcstwo pokrycia/unasienniania klaczy, zatrzymuje się po wydaniu paszportu konia i należy przechowywać je przez okres 25 lat.
13. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju, należy przy opisie źrebięcia urodzonego w Polsce przedstawić świadctwo pokrycia/unasienniania klaczy, rodowód wraz z symbolem księgi rasowej ogiera.
14. Poświadczenie urodzenia źrebięcia znajdujące się na odwrocie świadctwa pokrycia/unasienniania klaczy – wypełnia upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista. Wyżej wymienione poświadczenie nie zastępuje paszportu konia i nie jest dokumentem uwzględnianym przy wpisie konia do księgi.
15. Od 01.01.2009 r. rocznikiem urodzenia źrebięcia jest rok kalendarzowy, w którym urodziło się dane źrebię.
16. Za zgodą Komisji Księgi stadnej, pochodzenie konia może być potwierdzone na podstawie badań markerów genetycznych (DNA) wykonanych na koszt właściciela konia, w przypadku:
 1. koni opisywanych po terminie określonym w przepisach, nie u hodowcy i posiadających „Świadcstwo pokrycia klaczy” (taki koń nie będzie mógł być skierowany na ubój w celu spożycia przez ludzi, co zostanie oznaczone w paszporcie i bazie);
 2. źrebiąt, których ojciec w momencie krycia nie był wpisany do księgi, a uzyskał to prawo po urodzeniu źrebięcia.

Po uiszczeniu opłaty określonej przez prowadzącego księgę koń otrzyma paszport z rodowodem.

§2

1. Dla konia zakwalifikowanego do księgi należy założyć kartotekę (papierową lub elektroniczną) i nadać numer księgi zgodny z wymogami rodowodowymi.
2. Przy wypełnianiu kartoteki należy dodatkowo sprawdzić zgodność pochodzenia podanego w paszporcie konia z danymi w centralnej bazie danych, dotyczącymi jego rodziców.
3. Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum przez okres 25 lat.

4. Prowadzący księgę wydaje hodowcy: paszport konia, a po wpisaniu konia do księgi - świadectwo wpisania klaczy do księgi lub świadectwo wpisania ogiera do księgi. Do dokumentów tych należy wpisać numer identyfikacyjny konia.
5. Świadectwo wpisania klaczy do księgi, świadectwo wpisania ogiera do księgi oraz kartotekę papierową konia podpisuje i stawia imienną pieczęć upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista, który dokonał wpisu.
6. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych tj: świadectwa wpisania klaczy do księgi, świadectwa wpisania ogiera do księgi lub paszportu konia, prowadzący księgę może wydać - na pisemny wniosek właściciela - duplikat.

Można wydać tylko jeden duplikat świadectwa wpisania konia do księgi.

Wydanie duplikatu musi być odnotowane w karcie klaczy lub ogiera.

Załącznik nr 2

METODYKA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

I. OGIERY

1. Wstępna kwalifikacja do hodowli:
 - a) ocena rodowodu na podstawie wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
 - b) wzrost, rozwój, zdrowotność,
 - c) typ, prawidłowość budowy i ruchu,
 - d) ocena charakteru i temperamentu.
2. Warianty prób użytkowości:

1. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO STACJONARNYM 100-DNIOWYM TRENINGU WIERZCHOWYM (ogierzy 3 - 4-letnie)

W czasie próby obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe, nachrapnik polski lub kombinowany. Niedopuszczalne jest stosowanie wytoka i ostróg. Dozwolony jest palcat do 75 cm i ochraniacze (z wyjątkiem oceny na płycie). Zaleca się jednolity strój jeźdźców.

- I. Ocena w ręku, na płycie i na trójkącie w stępie i kłusie (wymiały trójkąta 30x30x30 m). Najpierw koń prezentowany jest w kłusie, następnie w pozycji stój, a na końcu w stępie.
- II. Skoki luzem - na kombinacji:
wskazówka (drąg) w odległości 6,0 m od ściany – 2,8-3,0 m – koperta – 6,5-7,2 m – stacjonata 6,8-7,5 m – stacjonata / okser / doublebarre wys. 70 cm podnoszony maksymalnie do 140 cm, o szerokości min. 100 cm (rozszerzany maksymalnie do 140 cm). O wysokości i szerokości decyduje kierownik ZT, w porozumieniu z komisją. W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT,

w porozumieniu z komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji (tzw. „ptaszki” są niedopuszczalne).

III. Ocena pod jeźdźcem - pokaz koni w zastępie (do 5 koni):

- a) kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
- b) galop roboczy – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, dwa koła, zmiana kół, zmiana kierunku z przejściem do kłusa, zagalopowanie w narożniku, dwa koła),
- c) stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym, na długiej wodzy.

IV. Skoki pod jeźdźcem - na kombinacji:

wskazówka (drag) – 2,5-3,0 m – krzyżak –6,5-7,0 m – krzyżak - 6,5-7,0 m – doublebarre 70 cm, który po każdym udanym skoku może być podniesiony o ok. 10 cm, maksymalnie do 120 cm, o szerokości min. 100 cm, rozszerzany max. do 130 cm (o wysokości i szerokości decyduje kierownik ZT w porozumieniu z komisją). W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT, w porozumieniu z komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji.

V. Próba wytrzymałościowa - na dystansie 2,5 km w tempie 500 m/min.

Ogiery do pokonania mają 5 przeszkód stałych. Przeszkody te, np. kłoda ma wymiary: wysokość 80 cm, front przeszkody 4,0-4,5 m, hyrda: wysokość części stałej 70 cm, wysokość części zielonej do 100 cm. Norma czasu wynosi 5 min, czas maksymalny – 6 min, powyżej 6 min – dyskwalifikacja. Ocenie podlegają następujące elementy: styl galopu oraz styl pokonywania przeszkód.

VI. Jezdność* i przydatność do skoków (jeździec testowy) oceniana jest na następującej kombinacji:

drag – 2,5 m – krzyżak – 16,5-18 m – doublebarre (o wysokości decyduje obcy jeździec w porozumieniu z kierownikiem ZT). W uzasadnionych przypadkach obcy jeździec, w porozumieniu z kierownikiem ZT, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji. Dopuszczalna jest dodatkowa przeszkoda rozprężeniowa – stacjonata ze wskazówką na kłus.

VII. Jezdność* i przydatność do ujeżdżenia (jeździec testowy);

- 1) kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
- 2) w galopie roboczym - zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, dwa koła, zmiana kół, zmiana kierunku z przejściem do kłusa, zagalopowanie w narożniku, dwa koła,
- 3) stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym, na długiej wodzy, zatrzymanie, nieruchomość, ruszenie.

***Jezdność** należy rozumieć jako chęć współpracy z jeźdźcem, poddawanie się woli jeźdźcy, podatność na pomoce, miękkość „noszenia” oraz samopoczucie jeźdźcy podczas jazdy.

OCENIE PODLEGA 17 ELEMENTÓW (CECH) WEDŁUG PONIŻSZEGO SCHEMATU:

OCENA KOMISJI (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

skoki luzem maks. 10 pkt.

chęć do skoku
łatwość skoku
praca przodu
praca zadu
praca krzyża i szyi

skoki pod jeźdźcem maks. 10 pkt.

chęć do skoku

praca w stępie maks. 10 pkt.

łatwość skoku
praca przodu
praca zadu
praca krzyża i szyi

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w kłusie maks. 10 pkt.

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w galopie maks. 10 pkt.

energia
regularność
lekkość przodu
zaangażowanie zadu
rozluźnienie

praca w galopie
wytrzymałościowym maks. 10 pkt.

styl galopu
styl pokonywania przeszkód

OCENA KIEROWNIKA ZT (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

Przydatność do treningu maks. 10 pkt.

praca ujeżdżeniowa
praca skokowa

charakter** maks. 10 pkt.

temperament*** maks. 10 pkt.

skoki luzem maks. 10 pkt.

chęć do skoku
łatwość skoku
praca przodu
praca zadu
praca krzyża i szyi

skoki pod jeźdźcem maks. 10 pkt.

chęć do skoku
łatwość skoku
praca przodu
praca zadu
praca krzyża i szyi

praca w stępie maks. 10 pkt.

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w kłusie maks. 10 pkt.

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w galopie maks. 10 pkt.

energia
regularność

lekkość przodu
zaangażowanie zadu
rozluźnienie

**** Charakter** jest to zespół cech psychicznych, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym działaniu. Wyrazem charakteru konia jest również jego stosunek do innych koni oraz ludzi. W populacji można wyróżnić między innymi: konie łagodne lub gwałtowne, łatwe lub trudne w obsłudze, szczerze lub fałszywe, odważne lub tchórzliwe, przyjazne lub złośliwe. Poważnymi wadami charakteru z punktu widzenia użytkowości jest brak ambicji i woli walki u koni sportowych.

***** Temperament** jest to usposobienie konia wyrażające się w jego reakcjach psychoneurwowych na wydarzenia świata zewnętrznego. Reakcje te mogą mieć różne natężenie, szybkość i różny czas trwania. Dlatego też można rozróżnić kilka typów temperamentu, biorąc pod uwagę łatwość reakcji pobudzania i hamowania na czynniki zewnętrzne. z punktu widzenia częstych kontaktów z człowiekiem najlepiej, aby koń charakteryzował się zrównoważonym temperamentem.

OCENA JEŹDZCÓW TESTOWYCH (OBCY JEŹDZCY, Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

jezdność maks. 10 pkt.

przydatność do ujeżdżenia maks. 10 pkt.

przydatność do skoków maks. 10 pkt.

Oceny obcych jeźdźców podawane są publicznie podczas ogłoszenia ostatecznych wyników próby dzielności wraz z ocenami komisji i kierownika ZT. Podczas testu obcych jeźdźców możliwy jest jedynie komentarz ustny, podawany właścicielowi ogiera, na jego wniosek, po zakończeniu oceny ogiera przez jeźdźców testowych.

Arkusz oceny ogiera zawiera 17 cech użytkowych (elementów oceny) z podanymi wagami (ocena znaczenia hodowlanego) w procentach. Każdy z elementów próby (cecha) oceniany jest w skali od 1 do 10 punktów.

Ostateczny wynik próby dzielności podawany jest w formie indeksu ogólnego. Od roku 2004 wprowadzono dwa indeksy pomocnicze: ujeżdżeniowy i skokowy.

- 10 – wybitny**
- 9 – bardzo dobry**
- 8 – dobry**
- 7 – dosyć dobry**
- 6 – zadawalający**
- 5 – dostateczny**
- 4 – niedostateczny**
- 3 – prawie zły**
- 2 – zły**
- 1 – bardzo zły**

Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – ogier nie kończy próby.

Na wynik końcowy składają się: oceny komisji, kierownika ZT i średnia z ocen jeźdźców testowych za cechę „jezdność”. Wynik ogiera podawany jest w punktach ogólnych, będących sumą ocen za poszczególne cechy, pomnożonych przez wagi tych cech (w ułamku dziesiętnym) oraz stałą 10. Stosuje się również wartości pomocnicze, w postaci punktów skokowych i ujeżdżeniowych. W wynikach próby dzielności nie podaje się ocen słownych, a jedynie wynik punktowy ogiera, zajęte miejsce, liczbę uczestniczących w próbie ogierów oraz średnią stawki i odchylenie standardowe (SD).

Cecha	Waga cechy		
	Punkty ogólne	Punkty ujeżdżeniowe	Punkty skokowe
Ocena komisji			
Skoki luzem	10	-	8
Skoki pod jeźdźcem	9	-	12
Praca w stępie	4	9	-
Praca w kłusie	3	7	-
Praca w galopie	4	9	3
Próba wytrzymałościowa	10	-	6
Ocena kierownika zakładu treningowego			
Przydatność do treningu	8	5	5
Charakter	5	5	5
Temperament	5	5	5
Skoki luzem	5	-	8
Skoki pod jeźdźcem	6	-	12
Praca w stępie	4	9	-
Praca w kłusie	3	7	-
Praca w galopie	4	9	3
Ocena jeźdźców testowych (obcy jeździec)			
Jezdność	20	10	8
Przydatność do ujeżdżenia	-	25	-
Przydatność do skoków	-	-	25
Razem	100	100	100

Progi, od których ogiery uzyskują prawo wpisu do księgi stadnej / doskonalenia rasy, zależą od średniej oraz odchylenia standardowego (SD) stawki i wynoszą odpowiednio:

1. Dla ogierów sp, m, wlkp i trk hodowli polskiej – jedna z wartości: punkty ogólne, skokowe lub ujeżdżeniowe: minimum średnia stawki;
2. Dla ogierów hodowli zagranicznej – jedna z wartości: punkty ogólne, skokowe lub ujeżdżeniowe: minimum średnia stawki + (plus) 1 SD.

2. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO STACJONARNYM 60-DNIOWYM TRENINGU ZAPRZĘGOWYM (ogierzy 3 - 4-letnie)

Program kwalifikacji

I. Etap (podczas kwalifikacji do 100-dniowego treningu wierzchowego - patrz Zał.2, Rozdz. I, Pkt.3)

II. Etap:

1. Badanie weterynaryjne ogólnego stanu zdrowia (w tym sprawdzenie szczepień przeciwko grypie w paszporcie hodowlanym).
2. Sprawdzenie stopnia przygotowania ogiera do pracy w zaprzęgu.

Ogier musi dać się zaprząć przez nie więcej niż 3 osoby, bez oporu cofnąć się między dyszelki po czym ruszyć stępem, kłusem i zatrzymać się. Podciąganie pojazdu jednokonnego w kierunku ogiera jest niedopuszczalne.

Podczas kwalifikacji w zaprzęgu dopuszczone jest wędzidło grube, dwuczęściowe. Ogier bez oporów musi podawać wszystkie nogi.

Sprawdzenia stopnia przygotowania ogiera dokonuje Kierownik Zakładu w obecności członka Komisji. Ogier, który nie spełnia któregoś z w/w wymogów, nie będzie przyjęty do Zakładu Treningowego.

Program próby

Próba trwa dwa dni. W czasie treningu i próby obowiązuje uprzęż szorowa, jednolita dla wszystkich ogierów uczestniczących w treningu i próbie. Pożądane jest mierzenie czasu przy użyciu fotokomórki.

DZIEŃ PIERWSZY:

1. Próba na czworoboku wg załączonego programu

Próba na czworoboku przeprowadzona jest w pojeździe lekkim, 2-osowym, o dwóch dyszlach. Pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem.

Lp.	Program	Ocenione elementy
1.	A - wjazd kłusem roboczym X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej nieruchomość
2.	XGCM - kłus roboczy	utrzymanie rytmu i impulsu
3.	MXK - wydłużyć wyrok KAF - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
4.	FXH - wydłużyć wyrok HCM - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
5.	MXK - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
6.	KAF - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
7.	FXH - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
8.	HCMBRAD - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
9.	D - koło w prawo o średnicy 20 m D - koło w lewo o średnicy 20 m	regularność, dokładność figury. Zgięcie na kołach
10.	DX - kłus roboczy	utrzymanie linii prostej,

	X - zatrzymanie, ukłon	nieruchomość
Opuścić czworobok stępem pośrednim		

Oceny ogólne			
1.	Chody stęp	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
2.	Chody kłus	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
3.	Impuls	Chęć do ruchu naprzód, zaangażowanie zadu	10
4.	Posłuszeństwo	Reakcja na pomoce, współpraca z powożącym, przepuszczalność	10
5.	Przydatność do pracy w zaprzęgu	Utrzymanie rytmu, jezdność w zaprzęgu	10
Maksymalna liczba punktów			50

Skala ocen:

10 pkt.	- wybitny
9 pkt.	- bardzo dobry
8 pkt.	- dobry
7 pkt.	- dosyć dobry
6 pkt.	- zadawalający
5 pkt.	- dostateczny
4 pkt.	- niedostateczna
3 pkt.	- prawie zły
2 pkt.	- zły
1 pkt.	- bardzo zły

Punkty bonifikacyjne przyznaje się według poniższej tabeli:

Punkty czworobokowe	Punkty bonifikacyjne
48,5 – 50,0	– 10,0 pkt.
46,5 – 48,0	– 9,5 pkt.
44,5 – 46,0	– 9,0 pkt.
42,5 – 44,0	– 8,5 pkt.
40,5 – 42,0	– 8,0 pkt.
38,5 – 40,0	– 7,5 pkt.
36,5 – 38,0	– 7,0 pkt.
34,5 – 36,0	– 6,5 pkt.
32,5 – 34,0	– 6,0 pkt.

30,5 – 32,0	– 5,5 pkt.
28,5 – 30,0	– 5,0 pkt.
26,5 – 28,0	– 4,5 pkt.
24,5 – 26,0	– 4,0 pkt.
22,5 – 24,0	– 3,5 pkt.
20,5 – 22,0	– 3,0 pkt.
18,5 – 20,0	– 2,5 pkt.
16,5 – 18,0	– 2,0 pkt.
14,5 – 16,0	– 1,5 pkt.
14 i mniej	– dyskwalifikacja

2. Próba szybkości w kłusie na dystansie 1 km

Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste). Pojazd jak w próbie na czworoboku.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.) ustala się na 2 min 59 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 2 min 59 sek. nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 3 min 50 sek. skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez ogiera z kłusa do galopu na 5 foulee jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5. przejściu do galopu na 5 foulee następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu			Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.	Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:02:59	10,0	i mniej	0:03:17	10,0
0:03:00	0:03:02	9,5	0:03:18	0:03:20	9,5
0:03:03	0:03:05	9,0	0:03:21	0:03:23	9,0
0:03:06	0:03:08	8,5	0:03:24	0:03:26	8,5
0:03:09	0:03:11	8,0	0:03:27	0:03:29	8,0
0:03:12	0:03:14	7,5	0:03:30	0:03:32	7,5
0:03:15	0:03:17	7,0	0:03:33	0:03:35	7,0
0:03:18	0:03:20	6,5	0:03:36	0:03:38	6,5
0:03:21	0:03:23	6,0	0:03:39	0:03:41	6,0
0:03:24	0:03:26	5,5	0:03:42	0:03:44	5,5
0:03:27	0:03:29	5,0	0:03:45	0:03:47	5,0
0:03:30	0:03:32	4,5	0:03:48	0:03:50	4,5
0:03:33	0:03:35	4,0	0:03:51	0:03:53	4,0
0:03:36	0:03:38	3,5	0:03:54	0:03:56	3,5
0:03:39	0:03:41	3,0	0:03:57	0:03:59	3,0
0:03:42	0:03:44	2,5	0:04:00	0:04:02	2,5
0:03:45	0:03:47	2,0	0:04:03	0:04:05	2,0
0:03:48	0:03:50	1,5	0:04:06	0:04:08	1,5

0:03:51	i więcej	dyskwalifikacja	0:04:09	i więcej	dyskwalifikacja
---------	----------	-----------------	---------	----------	-----------------

DZIEŃ DRUGI:**1. Próba wytrzymałości**

Wymagany chód: kłus. Dystans 2 km. Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste). Próba odbywa się w pojeździe z dwoma dyszelkami o długości zgodnej z regułami powożenia. Pojazdy muszą spełniać podstawowe warunki bezpieczeństwa. Obciążenie równe 100 % masy ciała ogiera (masa pojazdu + powożonego + ładunek).

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.) ustala się na 6 min 09 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 6 min. 09 sek. nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 7 min. 51 sek. skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez ogiera z kłusa do galopu na 5 foulee jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5. przejściu do galopu na 5 foulee następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:09	10,0
0:06:10	0:06:15	9,5
0:06:16	0:06:21	9,0
0:06:22	0:06:27	8,5
0:06:28	0:06:33	8,0
0:06:34	0:06:39	7,5
0:06:40	0:06:45	7,0
0:06:46	0:06:51	6,5
0:06:52	0:06:57	6,0
0:06:58	0:07:03	5,5
0:07:04	0:07:09	5,0
0:07:10	0:07:15	4,5
0:07:16	0:07:21	4,0
0:07:22	0:07:27	3,5
0:07:28	0:07:33	3,0
0:07:34	0:07:39	2,5
0:07:40	0:07:45	2,0
0:07:46	0:07:51	1,5

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:46	10,0
0:06:47	0:06:52	9,5
0:06:53	0:06:58	9,0
0:06:59	0:07:04	8,5
0:07:05	0:07:10	8,0
0:07:11	0:07:16	7,5
0:07:17	0:07:22	7,0
0:07:23	0:07:28	6,5
0:07:29	0:07:34	6,0
0:07:35	0:07:40	5,5
0:07:41	0:07:46	5,0
0:07:47	0:07:52	4,5
0:07:53	0:07:58	4,0
0:07:59	0:08:04	3,5
0:08:05	0:08:10	3,0
0:08:11	0:08:16	2,5
0:08:17	0:08:22	2,0
0:08:23	0:08:28	1,5

0:07:52	i więcej	dyskwalifikacja
---------	----------	-----------------

0:08:29	i więcej	dyskwalifikacja
---------	----------	-----------------

2. Próba szybkości w stępie

Warunki dotyczące pojazdu, uprzęży, obciążenia i podłoża, jak w próbie wytrzymałości. Dystans 500 m.

Norma czasu 3 min 45 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 3 min. 45 sek. nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 4 min. 53 sek. skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez ogiera ze stępa do kłusa na 5 kroków jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5. przejściu do kłusa na 5 kroków następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:45	10,0
0:03:46	0:03:49	9,5
0:03:50	0:03:53	9,0
0:03:54	0:03:57	8,5
0:03:58	0:04:01	8,0
0:04:02	0:04:05	7,5
0:04:06	0:04:09	7,0
0:04:10	0:04:13	6,5
0:04:14	0:04:17	6,0
0:04:18	0:04:21	5,5
0:04:22	0:04:25	5,0
0:04:26	0:04:29	4,5
0:04:30	0:04:33	4,0
0:04:34	0:04:37	3,5
0:04:38	0:04:41	3,0
0:04:42	0:04:45	2,5
0:04:46	0:04:49	2,0
0:04:50	0:04:53	1,5
0:04:54	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:04:08	10,0
0:04:09	0:04:12	9,5
0:04:13	0:04:16	9,0
0:04:17	0:04:20	8,5
0:04:21	0:04:24	8,0
0:04:25	0:04:28	7,5
0:04:29	0:04:32	7,0
0:04:33	0:04:36	6,5
0:04:37	0:04:40	6,0
0:04:41	0:04:44	5,5
0:04:45	0:04:48	5,0
0:04:49	0:04:52	4,5
0:04:53	0:04:56	4,0
0:04:57	0:05:00	3,5
0:05:01	0:05:04	3,0
0:05:05	0:05:08	2,5
0:05:09	0:05:12	2,0
0:05:13	0:05:16	1,5
0:05:17	i więcej	dyskwalifikacja

Uwagi:

- W przypadku złych warunków podczas przeprowadzania próby dzielności (pogoda, podłoże) Komisja Oceny ma prawo złagodzić normy czasowe poszczególnych elementów próby (maksymalnie o 10%).

- W przypadku objawów złego samopoczucia ogiera podczas próby (np. kolka moczowa, kulawizna) Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
- W przypadku, gdy wyniki osiągane przez jednego z ogierów w poszczególnych elementach próby znacznie odbiegają od rezultatów pozostałych ogierów w stawce, Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
- Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – ogier nie kończy próby.

Na wynik próby składają się oceny wystawione przez Kierownika Zakładu Treningowego na podstawie obserwacji w trakcie treningu, ocen komisji wystawionych podczas dwóch dni próby i ocen obcego powożącego dokonującego oceny na 8-14 dni przed próbą. Oceny obcego powożącego wystawiane są na podstawie próby na czworoboku i oceny tych samych elementów, które następnie ocenia Komisja. Oceny obcego powożącego są przeliczane tak samo jak oceny Komisji. Oceny te są przekazywane prowadzącemu księgę i nie są ujawniane do czasu zakończenia próby.

Kierownik Zakładu Treningowego zobowiązany jest do przedstawienia wyników oceny w przeddzień próby. Oceniając charakter i temperament Kierownik Zakładu Treningowego bierze pod uwagę to, że:

- *Charakter jest to zespół cech psychicznych, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym działaniu. Wyrazem charakteru konia jest również jego stosunek do innych koni oraz ludzi. W populacji można wyróżnić między innymi: konie łagodne lub gwałtowne, łatwe lub trudne w obsłudze, odważne lub tchórzliwe, przyjazne lub złośliwe. Poważnymi wadami charakteru z punktu widzenia użytkowości są trudności w obsłudze, agresja w stosunku do ludzi i innych koni, brak ambicji i woli walki u koni sportowych.*
- *Temperament jest to usposobienie konia wyrażające się w jego reakcjach psychoneurwowych na wydarzenia świata zewnętrznego. Reakcje te mogą mieć różne natężenie, szybkość i różny czas trwania. Dlatego też można rozróżnić kilka typów temperamentu, biorąc pod uwagę łatwość reakcji pobudzania i hamowania na czynniki zewnętrzne. Z punktu widzenia częstych kontaktów z człowiekiem najlepiej, aby koń charakteryzował się zrównoważonym temperamentem.*

Podsumowanie zaprzęgowej próby dzielności ogierów

Lp.	Cecha	Ocena kierownika ZT	Ocena obcego powożącego	Ocena komisji	Waga cechy	Maksymalna liczba punktów w ocenie końcowej
1.	Charakter i zachowanie	10			1	10
2.	Przydatność do użytkowania zaprzęgowego	10			0,5	5
3.	Stęp w zaprzęgu	10			0,5	5
4.	Kłus w zaprzęgu	10			0,5	5
5.	Ocena obcego powożącego		10		1,5	15
6.	Ujeżdżenie			10	1,5	15

7.	Próba szybkości w kłusie			10	1,5	15
8.	Próba wytrzymałości			10	1,5	15
9.	Próba szybkości w stępie			10	1,5	15
	Ogółem	40	10	40		100

Wszystkie cechy są oceniane w skali 10-punktowej. Wynik końcowy stanowi suma punktów bonifikacyjnych uzyskanych w poszczególnych elementach próby, przemnożonych przez wagi tych cech. W wynikach próby dzielności po 60-dniowym treningu zaprzęgowym nie będą stosowane oceny słowne (używane w metodzie indeksowej: wybitny, bardzo dobry itd.), a będzie podawany wynik punktowy ogiera, zajęte miejsce, liczba uczestniczących w próbie ogierów oraz średnia stawki i odchylenie standardowe (SD).

SD (odchylenie standardowe) w pierwszych latach ZT zaprzęgowego będzie liczone wspólnie dla stawki ogierów śląskich i szlachetnych. Natomiast wyniki próby dzielności sklasyfikowane zostaną osobno dla ogierów śląskich, osobno dla ogierów małopolskich i osobno dla grupy ogierów sp, wlkp i importowanych.

- Ogier rasy wielkopolskiej, kończący ZT zaprzęgowy uzyskuje wpis do księgi, gdy uzyska wynik równy co najmniej średniej stawki.
- Ogier rasy małopolskiej oraz ogier rasy trakeńskiej hodowli polskiej, aby mógł być użyty w rozrodzie w rasie wlkp, musi uzyskać wynik równy co najmniej średniej stawki.
- Ogier importowany uzyskuje wpis do księgi, gdy uzyska wynik równy co najmniej średniej stawki + (plus) 1 SD.
- Ogier maści kolorowej uzyskuje wpis do księgi, gdy uzyska wynik równy co najmniej średniej stawki – (minus) 1 SD.
- w przypadku ukończenia próby z wynikiem poniżej średniej (- 1SD), ogierzy rasy wielkopolskiej spełniające wymagania programów ochrony zasobów genetycznych uzyskują pozwolenie na krycie wyłącznie klaczy objętych programem ochrony zasobów genetycznych

INFORMACJE DODATKOWE DOTYCZĄCE STACJONARNYCH PRÓB DZIELNOŚCI OGIERÓW

1. Sprawdzanie stopnia zajeżdżenia ogiera przed zakwalifikowaniem do ZT powinno odbywać się w obecności kierownika ZT oraz co najmniej jednego z członków komisji kwalifikacyjnej.
2. Podczas testu ogierzy powinny być przyprowadzane na halę i tam dosiadanę, również zsiadanie po zakończonej próbie dzielności winno odbywać się na hali. Konie powinny być wyprowadzane z hali w rękę (najlepiej, aby były za każdym razem ustawiane w rzędzie).
3. Każdy ogier zakwalifikowany do ZT powinien posiadać tzw. kartę zdrowia ogiera, prowadzoną przez lekarza weterynarii danego ZT. Do karty wpisywane są informacje dotyczące stanu zdrowia ogiera „na wejściu” do ZT oraz w trakcie treningu, przyczyn jego pauzowania, rozcyszczania kopyt oraz jest odnotowywany każdy zabieg weterynaryjny, któremu koń został poddany. Po zakończonej próbie karty te podpisane przez kierownika ZT i odpowiedzialnego lekarza weterynarii, są przekazywane do biura PZHK. Na prośbę właściciela kopia karty ogiera będzie mu udostępniona.

4. W przypadku gdy ogier został zakwalifikowany i odbył 100-dniowy trening, ale nie przystąpił do próby, właściciel może ubiegać się o ponowne dopuszczenie ogiera do treningu w kolejnym terminie (pod warunkiem, że ogier nie przekroczył 4 lat). Najpóźniej na miesiąc przed terminem następnego naboru do zakładu treningowego, właściciel zwraca się z pisemną prośbą do Komisji Księgi Stadnej o dopuszczenie ogiera do treningu. Ogier musi być ponownie przedstawiony komisji kwalifikacyjnej. Ogier taki, podobnie jak wszystkie ogiery przedstawiane do kwalifikacji, powinien posiadać zaświadczenie lekarza powiatowego o stanie zdrowia, szczepienie przeciwko grypie oraz być zbadanym przez lekarza weterynarii w ZT przed dopuszczeniem do kwalifikacji.
5. Kierownik ZT musi poinformować właściciela o wyłączeniu ogiera z treningu i przedłożyć mu orzeczenie lekarza ZT po zakończeniu leczenia. W przypadku, gdy ogier miał przerwę w treningu, o jego kontynuacji decyduje właściciel ogiera po konsultacji z kierownikiem ZT i lekarzem weterynarii odpowiedzialnym za dany ZT.
6. Ogier, który został wycofany z pierwszego treningu z powodu kontuzji i/lub choroby, może przystąpić do powtórnego treningu na takich samych warunkach dotyczących wieku i kosztów, jak inne ogiery powtarzające trening. W tym przypadku wynik końcowy nie jest obniżany o 10%.
7. Ogier, który:
 - zostanie wycofany przez właściciela przed końcem treningu, z innego powodu niż kontuzja i/lub choroba
 - nie zda próby dzielności (ocena niedostateczna),
 - zda próbę dzielności, ale z wynikiem niewystarczającym do wpisu do księgi,
 może przystąpić do ponownego treningu i próby w roku następnym, ale jedynie w ZT o tym samym profilu w jakim był poddawany treningowi pierwotnie, pod warunkiem, że spełnia wymagania dotyczące wieku. W takim wypadku właściciel ogiera jest zobowiązany pokryć całkowite koszty ponownego treningu. Wynik końcowy próby dzielności ogiera po drugim stacjonarnym treningu jest obniżany o 10% i jest wynikiem ostatecznym (nawet jeśli jest gorszy od wyniku uzyskanego po pierwszym stacjonarnym treningu). Właściciel, który bez uzasadnionych przyczyn, zaakceptowanych przez PZHK, wycofa przed końcem treningu ogiera, jest zobowiązany opłacić całość kosztów treningu.
8. Przy podejrzeniu porażenia krtani, kierownik ZT informuje o powyższym fakcie właściciela, a także powiadamia go o terminie badania endoskopowego. Badanie to dokonywane jest przez lekarza upoważnionego przez PZHK. Koszty badania ponosi właściciel. W karcie ogiera odnotowywany jest wynik tego badania.
9. Jeden z członków komisji uznającej ogiery obecny na „teście połówkowym”, przedstawia PZHK szczegółowy raport, w którym charakteryzuje każdego ogiera prezentowanego podczas tego sprawdzianu. Uwagi te winny dotyczyć: kondycji, skoków luzem, oceny chodów podstawowych i podstawowego wyszkolenia, które można ocenić na podstawie jazdy w zastępach. Każdy właściciel może poprosić o kopię raportu z charakterystyką jego ogiera (oryginał zostaje w biurze PZHK). Raport nie jest podawany w formie ocen tylko w postaci opisu słownego.

3. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO POŁOWYM 100-DNIOWYM TRENINGU WIERZCHOWYM (OGIERY 3-4-LETNIE)

Etap I – kwalifikacja

1. Miejsca kwalifikacji: min. 2 na terenie Polski dysponujące halą odpowiednią do prezentacji ogierów, zapleczem stajennym oraz personelem o odpowiednich kwalifikacjach do nadzorowania koni podczas oceny skoków i ruchu luzem.

Warunkiem przeprowadzenia kwalifikacji w danym miejscu jest zgłoszenie i uiszczenie opłaty wpisowej za minimum 10 ogierów, co najmniej miesiąc przed planowanym terminem kwalifikacji. W przypadku niespełnienia tego warunku, na wniosek właściciela, ogier może zostać przeniesiony w inne miejsce kwalifikacji.

2. Termin kwalifikacji: kwiecień-maj, termin rozpoczęcia treningu początek lipca (w okresie między kwalifikacją i rozpoczęciem treningu właściciel powinien wstępnie przygotować ogiera pod siodłem). Czas trwania treningu ok. 100 dni.

3. Kwalifikacji dokonuje komisja wyznaczona przez PZHK.

4. Wiek kwalifikowanych ogierów: do kwalifikacji można przedstawić ogiery 4-letnie i 3-letnie urodzone do 15 października. Po podpisaniu umowy na trening koń 4 letni nie ma prawa startu w kwalifikacjach do MPMK oraz w innych zawodach jeździeckich. W przyszłości przewiduje się kwalifikację tylko dla koni 3 letnich.

5. Rasy kwalifikowanych ogierów: konie ras, dla których księgi prowadzi PZHK, konie ras, dla których księgi prowadzą związki zrzeszone w WBFSH i uznane przez Komisje Ksiąg Stadnych PZHK, konie trakeńskie urodzone w Polsce oraz konie pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej.

6. Ogiery są kwalifikowane w czterech grupach:

Grupa A - ogiery ujeżdżeniowe

Grupa B - ogiery skokowe

Grupa C - ogiery tzw. zaawansowane w krew - min. 50% xx, oo lub xxoo, wszystkie ogiery małopolskie oraz ogiery wielkopolskie z rodowodami kwalifikującymi je do programu ochrony zasobów genetycznych.

Grupa D – ogiery kwalifikowane do ZT zaprzęgowego. Preferowane będą ogiery maści: srokatej, izabelowatej, tarantowatej, ogiery rasy polski koń szlachetny półkrwi II dział, jak również wskazane przez Komisję kwalifikacyjną oraz ogiery wielkopolskie i małopolskie z rodowodami kwalifikującymi do programu ochrony zasobów genetycznych.

Kwalifikacja do poszczególnych grup odbywa się na podstawie analizy rodowodowej przeprowadzonej przez odpowiednie Komisje Ksiąg Stadnych (KKS) przy PZHK, na podstawie zgłoszeń. KKS może podjąć decyzję o niedopuszczeniu ogiera do kwalifikacji ze względów rodowodowych.

7. Program kwalifikacji

Dzień pierwszy:

- a) Identyfikacja, pomiary zoometryczne, badania weterynaryjne
- b) Ocena na twardej nawierzchni: sprawdzająca poprawność chodu w stępie i kłusie (ocena postawy kończyn przednich i tylnych)
- c) I ocena ruchu luzem po ósemce i skoków luzem w korytarzu (w hali)

Dzień drugi:

- a) II ocena ruchu luzem po ósemce i skoków luzem w korytarzu (w hali)
- b) ocena eksterieru i ruchu w ręku w stępie i kłusie na trójkącie – zgodnie z obecnie funkcjonującym systemem bonitacyjnym. Ogier musi uzyskać min. 78 pkt. Równolegle prowadzona jest ocena liniowa.

Ocena ruchu luzem (po ósemce) i skoków luzem w hali (zgodnie z załącznikiem nr 6 i 7) prowadzona jest metodą punktową i równolegle liniową.

Wynik końcowy podawany jest po dwóch dniach oceny. Dodatkowo prowadzona jest ocena liniowa w/w elementów.

Podczas kwalifikacji obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe. Nachrapnik klasyczny - angielski, hanowerski lub kombinowany. Podczas oceny ruchu i skoków luzem dopuszcza się wyłącznie ochraniacze kończyn przednich.

Minimalne wymagania dla ogierów:

Grupa A – ogier jest zakwalifikowany do następnego etapu po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,5 z ocen za: stęp, kłus i galop luzem, przy czym żadna z cech nie może zostać oceniona poniżej 6,8 punktu.

Grupa B - ogier jest zakwalifikowany do następnego etapu po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,5 za skoki luzem i galop, przy czym skoki luzem muszą być ocenione na minimum 7,5 punktu.

Grupa C - ogier jest zakwalifikowany do następnego etapu po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,2 za: skoki luzem, stęp, kłus i galop luzem, przy czym żadna z cech nie może zostać oceniona poniżej 6,0 punktów.

Grupa D – ogier jest zakwalifikowany do ZT zaprzęgowego po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,0 pkt. z ocen za: stęp, kłus, galop luzem, a w przypadku ogierów tzw. maści kolorowych – średniej 6,0 pkt.

8. Po zakończeniu oceny komisja ogłasza werdykt dla każdego ogiera z osobna, odnośnie jego zakwalifikowania bądź niezakwalifikowania do etapu II. UWAGA! Dodatkowo ocenie podlega jakość rodowodu. Negatywna ocena rodowodu może być przyczyną niezakwalifikowania ogiera do etapu II.

9. Po kwalifikacji właściciele wszystkich ogierów otrzymują kopię bonitacji, oceny liniowej oraz pisemny komentarz na temat ogiera.

10. Właściciele ogierów zakwalifikowanych wstępnie do II etapu mają 35 dni na dostarczenie wyników badań DNA potwierdzających pochodzenie ogiera po obojgu rodzicach i ewentualnie wyniku badania w kierunku porażenia krtani (jeżeli ogier nie został poddany takiemu badaniu w czasie kwalifikacji). Po otrzymaniu opisu zdjęć RTG stawów kończyn ogierów zakwalifikowanych w I etapie PZHK podejmuje ostateczną decyzję o kwalifikacji do II etapu.

11. Właściciel zakwalifikowanego wstępnie ogiera ma 14 dni od momentu kwalifikacji na oficjalne zgłoszenie miejsca treningu ogiera oraz dostarczenie zdjęć RTG kończyn (jeżeli nie były wykonane podczas kwalifikacji). PZHK podpisuje umowę na trening z właścicielem, który jest zobowiązany do trenowania ogiera zgodnie z programem studyjnym (załączniki nr 2 i 2 a) i w miejscu spełniającym wymagania określone w załączniku nr 3.

Etap II – trening i kontrola

1. Obowiązkowa kontrola komisyjna odbywa się po około 60 dniach od rozpoczęcia treningu, w wyznaczonych przez PZHK miejscach. Ogier, który nie zostanie przedstawiony do kontroli w żadnym z wyznaczonych miejsc, zostaje wykluczony z treningu, a umowa z właścicielem rozwiązana.

2. Stopień wytrenowania i przygotowania ogiera do próby dzielności ocenia minimum 2 członków Komisji Oceny.

3. Ogierzy muszą być obowiązkowo zaprezentowane w ręku na twardej nawierzchni, pod siodłem w ruchu (wszystkie grupy) oraz skokach z kłusa (grupa B i C). Podczas prezentacji wierzchem obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe. Nachrapnik klasyczny - angielski, hanowerski lub kombinowany. Dopuszczalna długość palcata do 75 cm z rękojeścią. Dopuszcza się ochraniacze na kończyny przednie. Komisja jest zobowiązana do sprawdzenia prawidłowości dopasowania rzędu końskiego. Ogier pod siodłem musi poruszać się płynnie i spokojnie w trzech chodach. Oprócz tego ocenie podlega ogólny stan zdrowia, kondycja i pielęgnacja ogiera.

4. Komisja sporządza protokół oraz ewentualnie krótki materiał video obejmujący pracę ogiera pod siodłem w każdym z chodów.

5. Dodatkową kontrolę warunków treningu mogą przeprowadzić inne osoby upoważnione przez PZHK.

6. Negatywna ocena w wyniku kontroli może skutkować niedopuszczeniem ogiera do kolejnego etapu.

Etap III – próba dzielności

1. Ocena wszystkich ogierów, które zaliczyły etapy I i II, odbywać się będzie po ok. 100 dniach treningu w jednym, wskazanym przez PZHK miejscu, dysponującym odpowiednią do prezentacji ogierów halą, zapleczem stajennym (stajnia boksowa), miejscem do oceny koni na twardej nawierzchni oraz placem do oceny koni na trójkącie o wym. ok. 30x30x30m.
2. Termin próby: październik
3. Oceny dokonuje komisja wyznaczona przez PZHK.
4. Program próby:

Dzień pierwszy:

- a) Identyfikacja, pomiary zoometryczne, badanie weterynaryjne
- b) Ocena eksterieru oraz ruchu w ręku w stępie i kłusie na trójkącie zgodnie z obecnie funkcjonującym systemem bonitacyjnym (weryfikacja oceny kwalifikacyjnej).
- c) Ocena na twardej nawierzchni sprawdzająca poprawność chodu (ocena postawy kończyn przednich i tylnych)
- d) Schemat próby dla poszczególnych grup:

Grupa A - ogiery ujeżdżeniowe – prezentacja przed komisją oceny zgodnie z programem (załącznik nr 4). Ogier prezentowany jest przez jeźdźcę wskazanego przez właściciela, który nie może pełnić funkcji testera podczas próby.

Grupa B - ogiery skokowe – prezentacja przed komisją oceny zgodnie z programem przeprowadzania oceny skoków pod jeźdźcem (załącznik nr 5). Ogier prezentowany jest przez jeźdźcę wskazanego przez właściciela, który nie może pełnić funkcji testera podczas próby.

Grupa C – prezentacja w ruchu (załącznik nr 4) i w skokach (załącznik nr 5) pod jeźdźcem wskazanym przez właściciela, który nie może pełnić funkcji testera podczas próby.

Ogier oceniane są indywidualnie.

Dzień drugi:

- a) Schemat próby dla poszczególnych grup:

Grupa A - ogiery ujeżdżeniowe – prezentacja przed komisją oceny zgodnie z programem ujeżdżenia (załącznik nr 4). Ogier jest prezentowany oraz oceniany również przez jeźdźcę testera.

Grupa B - ogiery skokowe – prezentacja przed komisją oceny zgodnie z programem przeprowadzania oceny skoków pod jeźdźcem (załącznik nr 5). Ogier jest prezentowany oraz oceniany również przez jeźdźcę testera.

Grupa C - prezentacja przed komisją oceny zgodnie z programem ujeżdżenia (załącznik nr 4) oraz zgodnie z programem przeprowadzania oceny skoków pod jeźdźcem (załącznik nr 5). Ogier jest prezentowany oraz oceniany również przez jeźdźców testerów.

Przed oceną obcego jeźdźcy ogiery są rozprężane przez jeźdźcę, którego wskaże właściciel.

Jeźdźcy testerzy oceniają: ujeżdżeniowcy – ogiery z grupy A, skoczkowie – ogiery z grupy B, WKKW-iści - ogiery z grupy C.

Wynik końcowy Komisji podawany jest po dwóch dniach oceny.

Po każdym z punktów powyższego programu komisja może zdecydować o niedopuszczeniu ogiera do punktu następnego. Ogier musi być oceniony we wszystkich elementach próby, żeby być sklasyfikowanym. Po zakończeniu oceny komisja ogłasza werdykt dla każdego ogiera osobno, odnośnie jego zakwalifikowania bądź nie do hodowli.

Minimalne wymagania dla ogierów:

Grupa A – ogier zdaje próbę po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,5 z ocen za: stęp, kłus, galop pod jeźdźcem (ocenia Komisja) oraz jezdność (ocenia jeźdźcie testowy), przy czym żadna z cech nie może zostać oceniona poniżej 6,8 punktu.

Grupa B - ogier zdaje próbę po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,5 za: galop, skoki pod jeźdźcem (ocenia Komisja) oraz jezdność (ocenia jeźdźcie testowy), przy czym ocena za skoki pod jeźdźcem nie może być niższa niż 7,5.

Grupa C - ogier zdaje próbę po uzyskaniu minimum średniej arytmetycznej 7,2 za: skoki pod jeźdźcem, stęp, kłus i galop (ocenia Komisja) oraz jezdność (ocenia jeźdźcie testowy), przy czym żadna z cech nie może zostać oceniona poniżej 6,0 punktów.

Właściciele wszystkich ogierów otrzymują kopię bonitacji, oceny liniowej oraz pisemny komentarz na temat ogiera.

Wymagania dla ogierów rasy wielkopolskiej spełniających warunki programu ochrony zasobów genetycznych:

- w przypadku ukończenia próby z wynikiem właściwym dla danej grupy, uzyskują czasową licencję na krycie wszystkich klaczy. W celu dożywotniego przedłużenia licencji, muszą zakwalifikować się do MPMK do siódmego roku życia włącznie, w przeciwnym wypadku będą mogły kryć wyłącznie klacze objęte programem ochrony zasobów genetycznych,
- w przypadku ukończenia próby z wynikiem poniżej średniej*, uzyskują pozwolenie na krycie wyłącznie klaczy objętych programem ochrony zasobów genetycznych, bez wymogu kwalifikacji do MPMK.

*(grupa C – średnia min. 6,8 pkt., a nie 7,2 pkt.).

INFORMACJE DODATKOWE DOTYCZĄCE POLOWEJ PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW

1. W przypadku gdy ogier odbył polowy lub stacjonarny 100-dniowy trening wierzchowy, ale nie przystąpił do próby, właściciel może ubiegać się o ponowne dopuszczenie ogiera do treningu w kolejnym terminie (pod warunkiem, że ogier nie przekroczył wieku 4 lat). Najpóźniej na miesiąc przed terminem następnego naboru do treningu wierzchowego, właściciel zwraca się z pisemną prośbą do Komisji Księgi Stadnej o dopuszczenie ogiera do treningu. Ogier musi być ponownie przedstawiony komisji kwalifikacyjnej. Ogier taki, podobnie jak wszystkie ogiery przedstawiane do kwalifikacji, powinien posiadać zaświadczenie lekarza powiatowego o stanie zdrowia, szczepienie przeciwko grypie oraz być zbadany przez lekarza weterynarii przed dopuszczeniem do kwalifikacji.

a) Ogier, który został wycofany z pierwszego treningu z powodu kontuzji i/lub choroby, może przystąpić do powtórnego treningu na takich samych warunkach dotyczących wieku i kosztów, jak inne ogiery powtarzające trening. W tym przypadku wynik końcowy nie jest obniżany o 10%.

b) Ogier, który:

- zostanie wycofany przez właściciela przed końcem treningu, z innego powodu niż kontuzja i/lub choroba

- nie zda próby dzielności (ocena niedostateczna),

- zda próbę dzielności, ale z wynikiem niewystarczającym do wpisu do księgi,

może przystąpić do ponownego treningu i próby w roku następnym, pod warunkiem, że spełnia wymagania dotyczące wieku. W takim wypadku właściciel ogiera jest zobowiązany pokryć całkowite koszty ponownego treningu. Wynik końcowy próby dzielności ogiera po drugim treningu jest obniżany o 10% i jest wynikiem ostatecznym (nawet jeśli jest gorszy od wyniku uzyskanego po pierwszym stacjonarnym treningu).

2. Właściciel, który bez uzasadnionych przyczyn, zaakceptowanych przez PZHK, wycofa przed końcem treningu ogiera, jest zobowiązany opłacić całość kosztów treningu.

3. Od 2018 roku kwalifikacja do hodowli będzie czasowa. Ogier w celu uzyskania licencji dożywotniej będzie musiał uzyskać kwalifikację do Mistrzostw Polski Młodych Koni do siódmego roku życia włącznie. Ogier z grupy A do MPMK w ujeżdżeniu, z grupy B – MPMK w skokach, z grupy C – MPMK w WKKW lub ujeżdżeniu lub w skokach.

Ogier, które nie były poddane stacjonarnemu lub polowemu treningowi, zakończonemu próbą dzielności lub nie zdały tej próby, mogą uzyskać wpis do księgi po zdaniu jednej z poniższych prób alternatywnych.

4. WYNIKI W MISTRZOSTWACH POLSKI MŁODYCH KONI

UJEŹDŻENIE

Ukończenie konkursu finałowego MPMK, bez oceny na płycie, z wynikiem:

- konie 4-letnie polskiej hodowli lub zagranicznej: min. 14,5 pkt. bonifikacyjnych
- konie 5-letnie polskiej hodowli lub zagranicznej: min. 21,5 pkt. bonifikacyjnych
- konie 6-letnie polskiej hodowli lub zagranicznej: min. 22,0 pkt. bonifikacyjnych

SKOKI

Ukończenie konkursu finałowego MPMK, bez oceny na płycie z wynikiem:

- konie 4-letnie polskiej hodowli: min. 16,0 pkt. bonifikacyjnych
- konie 4-letnie hodowli zagranicznej: min. 16,4 pkt. bonifikacyjnych
- konie 5-letnie polskiej hodowli: min. 24,0 pkt. bonifikacyjnych
- konie 5-letnie hodowli zagranicznej: min. 24,6 pkt. bonifikacyjnych

- konie 6-letnie polskiej hodowli: do 1 błędu (zrzutka lub nieposłuszeństwo lub przekroczenie normy czasu do 0,5 pkt.(5 sek.), upadek jeźdźca wyklucza)
- konie 6-letnie hodowli zagranicznej: do 1 błędu (zrzutka lub nieposłuszeństwo lub przekroczenie normy czasu do 0,5 pkt.(5 sek.), upadek jeźdźca wyklucza)
- konie 7-letnie polskiej hodowli: do 4 pkt. karnych
- konie 7-letnie hodowli zagranicznej: do 4 pkt. karnych

WKKW

W przypadku, gdy w konkursach dla danej kategorii wiekowej (4, 5 lub 6 lat) uczestniczyło **do 10 koni polskiej hodowli**, do wpisu do księgi pretendują konie zajmujące w wynikach końcowych miejsca 1-2, które uczestniczyły we wszystkich trzech próbach i zostały sklasyfikowane w wynikach końcowych. W przypadku koni 4-letnich uwzględnia się wyniki po odjęciu punktów za ocenę na płycie.

Ogier hodowli zagranicznej, który ma być uznany na podstawie wyników MPMK w WKKW nie może być gorszy niż koń polskiej hodowli zajmujący 1. miejsce. W przypadku koni 4-letnich uwzględnia się wyniki po odjęciu punktów za ocenę na płycie.

W przypadku, gdy w konkursach dla danej kategorii wiekowej (4, 5 lub 6 lat) uczestniczyło **powyżej 10 koni polskiej hodowli**, do wpisu do księgi pretendują konie z miejsc 1-4, które uczestniczyły we wszystkich trzech próbach i zostały sklasyfikowane w wynikach końcowych. W przypadku koni 4-letnich uwzględnia się wyniki po odjęciu punktów za ocenę na płycie.

Ogier hodowli zagranicznej, który ma być uznany na podstawie wyników w MPMK w WKKW nie może być gorszy niż koń polskiej hodowli zajmujący 2. miejsce. W przypadku koni 4-letnich uwzględnia się wyniki po odjęciu punktów za ocenę na płycie.

POWOŻENIE ZAPRZĘGAMI JEDNOKONNYMI

W przypadku, gdy w konkursach dla danej kategorii wiekowej (4, 5 lub 6 lat) uczestniczyło we wszystkich trzech próbach i zostało sklasyfikowanych w wynikach końcowych **do 5 koni polskiej hodowli**, o wpis do księgi może się ubiegać się tylko zwycięzca (1m.), pod warunkiem, że uzyskał wynik końcowy co najmniej 22,5 punktu.

Ogier hodowli zagranicznej, który ma być uznany na podstawie MPMK w powożeniu nie może być gorszy od zwycięzcy polskiej hodowli, a jego wynik końcowy musi wynosić minimum 23 punkty.

W przypadku, gdy w konkursach dla danej kategorii wiekowej (4, 5 lub 6 lat) uczestniczyło we wszystkich trzech próbach i zostało sklasyfikowanych w wynikach końcowych **od 6 do 10 koni polskiej hodowli**, o wpis do księgi mogą się ubiegać ogiery zajmujące 1. i 2. miejsce, pod warunkiem, że uzyskały wynik końcowy co najmniej 22,5 punktu.

Ogier hodowli zagranicznej, który ma być uznany na podstawie MPMK w powożeniu, nie może być gorszy od konia polskiej hodowli, który zajął 2. miejsce, a jego wynik końcowy musi wynosić minimum 23 punkty.

W przypadku, gdy w konkursach dla danej kategorii wiekowej (4, 5 lub 6 lat) uczestniczyło we wszystkich trzech próbach i zostało sklasyfikowanych w wynikach końcowych **powyżej 10 koni polskiej hodowli**, o wpis do księgi mogą ubiegać się ogierzy, które otrzymały wynik co najmniej 22,5 pkt (bez względu na zajęte miejsce).

Ogier hodowli zagranicznej, który ma być uznany na podstawie MPMK w powożeniu musi otrzymać wynik minimum 23 pkt.

SPORTOWE RAJDY KONNE

Ogier 6-letni startujący w dyscyplinie rajdów długodystansowych może zostać użyty w rasie wielkopolskiej jeżeli ukończył Mistrzostwa Polski Młodych Koni 6-letnich w tempie powyżej 15 km/h, na 1 i 2 bramkę weterynaryjną wchodził poniżej 5 minut oraz na wszystkich bramkach weterynaryjnych otrzymał ocenę za ruch A oraz w tym samym sezonie ukończył minimum raz konkurs klasy N.

Powyższe normy dotyczą również ogierów sprowadzonych z zagranicy, startujących w zawodach dodatkowych rozgrywanych podczas Mistrzostw Polski Młodych Koni (MPMK), których właściciele chcą wnioskować o ich wpis do księgi.

5. WYNIKI W SPORCIE JEŹDZIECKIM

UJEŹDŻENIE

7-letnie: zawody krajowe klasy CC lub CDI klasy Sankt Georg lub Inter I – trzykrotnie powyżej 63%. (Kur wykluczony) w jednym sezonie

8-letnie i starsze: CD1 lub zawody krajowe klasy Inter II lub Grand Prix - trzykrotnie powyżej 63%, (Kur wykluczony); lub Mistrzostwa Polski Seniorów - suma z trzech dni powyżej 189% (w jednym sezonie).

SKOKI

Do klasyfikacji sportowej zaliczane są wyniki następujących konkursów: dokładności, zwykły, dwunawrotowy (każdy nawrót liczony jest oddzielnie), dwufazowy (zaliczany jest wynik I fazy).

7-letnie i starsze: w zawodach rangi krajowej i wyższej, ukończenie 3 konkursów 140 cm i wyżej bez punktów karnych (w jednym sezonie)

WKKW

7-letnie i starsze: klasa CCN**, CNC**, CCI** lub CIC** i wyższa – trzykrotne ukończenie zawodów z wynikiem powyżej średniej sklasyfikowanych koni, bez punktów karnych na przeszkodach w krosie (w ciągu dwóch sezonów)

SPORTOWE RAJDY KONNE

7-letnie i starsze – w ciągu maksimum dwóch sezonów startowych ukończenie co najmniej 3 razy dystansu 60 km i 2 razy dystansu 80 km na zawodach ogólnopolskich

ZAPRZĘGI

7-letnie i starsze – w ciągu maksimum dwóch sezonów startowych ukończenie co najmniej 5 razy zawodów rangi krajowej lub wyższej w pojedynkach lub parach, w klasie C z wynikiem:

- a) w próbie a (ujeżdżenie) minimum 55% punktów możliwych do uzyskania,
- b) w klasyfikacji końcowej wynik do 25% punktów więcej od zwycięzcy.

W przypadku zaprzęgów parokonnych ogier każdorazowo musi startować w próbie A (ujeżdżenie), B (maraton) i C (zręczność powożenia).

W zależności od obowiązujących przepisów Polskiego Związku Jeździeckiego i Polskiego Związku Hodowców Koni, komisja może dokonać zmian w kryteriach wymienionych w punkcie 4.

Właściciele ogierów, zgłoszonych do wpisu do księgi na podstawie alternatywnych prób użytkowości, powinni posiadać zaświadczenie stwierdzające, że ogierzy są wolne od porażenia krtani, wystawione przez lekarza weterynarii, uznanego przez PZHK. Ogiery muszą spełniać pozostałe wymagania wpisu do księgi, w tym minimum 78 punktów bonitacyjnych w ocenie pokroju dokonanej przez komisję kwalifikującą lub oceniającą ogierzy w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHK/WZHK

6. WYNIKI W WYŚCIGACH KONNYCH

Ogiery rasy wielkopolskiej (i innych ras półkrwi, spełniających warunki wpisu do Księgi wlkp)

- muszą zająć 3 x 1 m. w jednym sezonie wyścigowym (dotyczy gonitw płaskich, płotowych lub przeszkodowych)

Ogiery pełnej krwi angielskiej mogą być użyte do doskonalenia rasy wielkopolskiej, jeżeli:

- zdały któryś z wariantów prób przewidzianych dla ogierów rasy wielkopolskiej
lub
- mają minimum 3-letnią karierę wyścigową, w trakcie której co najmniej raz uzyskały na koniec sezonu handicap generalny minimum 70 kg
lub
- mają minimum 2-letnią karierę wyścigową, w trakcie której co najmniej raz uzyskały na koniec sezonu handicap generalny minimum 75 kg
lub
- wygrały co najmniej 2 gonitwy płotowe lub przeszkodowe, w co najmniej dwuletniej karierze wyścigowej
- oraz uzyskały minimum 78 pkt. w ocenie pokroju stosowanej w hodowli koni rasy wielkopolskiej, dokonanej przez komisję kwalifikującą i oceniającą ogierzy w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHK/WZHK.

Ogiery rasy czystej krwi arabskiej mogą być użyte do doskonalenia rasy wielkopolskiej, jeżeli:

- zdały któryś z wariantów prób przewidzianych dla ogierów rasy wielkopolskiej
lub

- biegały co najmniej 2 sezony wyścigowe, a w każdym ukończyły i nie zostały zdyskwalifikowane w co najmniej 5 gonitwach oraz przynajmniej raz otrzymały wagę w posezonowym handicapie generalnym większą lub równą 70 kg.
- oraz uzyskały minimum 78 pkt. w ocenie pokroju.

Ogiery rasy czystej krwi arabskiej i pełnej krwi angielskiej nie mogą mieć wad uniemożliwiających wpis do księgi, a wymienionych w Zał. 1, Rozdz. I, §2, pkt. 4.

II. KLACZE

1. Kwalifikacja do hodowli odbywa się na następującej podstawie:

- a) ocena rodowodu pod kątem wartości hodowlanej i użytkowej przodków,
- b) wzrost, rozwój, zdrowotność,
- c) prawidłowość budowy i ruchu,
- d) ocena charakteru i temperamentu,

2. Warianty prób użytkowości:

Próby użytkowości klaczy nie są obligatoryjne.

Klacz poddawane stacjonarnym i polowym próbom dzielności mają być w dniu próby mierzone i bonitowane w celu wpisu do księgi. Nie obowiązują ograniczenia wiekowe klaczy zdających stacjonarne i polowe próby dzielności, a od wyniku końcowego próby dzielności nie są odejmowane punkty ze względu na wiek.

1. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO STACJONARNYM 60-DNIOWYM TRENINGU WIERZCHOWYM (klacze 3-letnie i starsze)

Próba obejmuje następujące elementy:

- a) przydatność do treningu (oceniana w skali do 10 pkt.);
- b) charakter (oceniane w skali do 10 pkt.);
- c) temperament (oceniany w skali do 10 pkt.);
- d) skoki luzem w korytarzu:

kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8-3,0 m – koperta – 6,5-7,2 m – stacjonata – 6,8-7,5 m – stacjonata / okser / doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm (o wysokości decyduje kierownik ZT w porozumieniu z komisją). W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT, w porozumieniu z komisją może zdecydować o dodaniu wskazówek w kombinacji; w skali do 10 pkt. ocenia się: styl skoku, łatwość i możliwości skokowe oraz odwagę;

- e) praca w stępie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

- f) praca w kłusie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

g) praca w galopie pod jeźdźcem (tempo 350 m/min.)

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu;

h) jezdność

w skali do 10 pkt. ocenia się: chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomoce jeździeckie.

Oceny elementów a), b), c) dokonuje kierownik zakładu treningowego.

Oceny elementów d), e), f), g) dokonuje komisja, natomiast h) – jeździec testowy.

Jeździec testowy ocenia klacze na podstawie pracy w stępie, kłusie i galopie.

Niezaliczenie jednego elementu próby (dyskwalifikacja w jednym z elementów próby) powoduje niezaliczenie całej próby dzielności.

Przed oceną skoków klacz powinna mieć możliwość swobodnego ruchu w tzw. korytarzu rozprężeniowym nie zawierającym przeszkód. Kierownik Zakładu Treningowego może zdecydować o puszczaniu klaczy z ręki przed przeszkodą.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

WYNIK:

Ocena	skala ocen
Wybitna	72,0-80,0 pkt
bardzo dobra	63,0-71,9 pkt
dobra	54,0-62,9 pkt
dostateczna	45,0-53,9 pkt
niedostateczna	poniżej 45,0 pkt

2. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO POŁOWYM TRENINGU WIERZCHOWYM (klacze 3-letnie i starsze)

Minimalna liczba klaczy przystępujących do połowej próby wierzchowej wynosi 5 sztuk.

Obejmuje następujące elementy:

a) skoki wolne w korytarzu

kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8-3,0 m – koperta – 6,5-7,2 m – stacjonata – 6,8-7,5 m – stacjonata / okser / doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm (o wysokości decyduje komisja); w uzasadnionych przypadkach komisja może zdecydować o dodaniu wskazówek w kombinacji; w skali do 10 pkt. ocenia się: styl skoku, łatwość i możliwości skokowe oraz odwagę;

b) praca w stępie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

c) praca w kłusie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

d) praca w galopie pod jeźdźcem (tempo 350 m/min.)

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu;

e) jezdność

w skali do 10 pkt. ocenia się: chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomoce jeździeckie.

Oceny elementów a), b), c), d) dokonuje komisja, natomiast e) – jeździec testowy. Jeździec testowy ocenia klacze na podstawie pracy w stępie, kłusie i galopie.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

WYNIK:

45-50 pkt.	– wybitny
40-44,99 pkt.	– b. dobry
35-39,99 pkt.	– dobry
30-34,99 pkt.	– dostateczny
poniżej 30 pkt.	– niedostateczny

Klacz, która nie zdała próby dzielności ma prawo do jej powtórzenia bez ograniczeń czasowych.

3. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO STACJONARNYM 60-DNIOWYM TRENINGU ZAPRZĘGOWYM (klacze 3-letnie i starsze)

Stacjonarnej próbie zaprzęgowej mogą zostać poddane klacze spełniające poniższe warunki:

- wpisane lub spełniające warunki wpisu do ksiąg stadnych koni rasy sp (w tym importowane);
- jałowe lub niskożrebne (maksymalnie do 4. miesiąca ciąży włącznie w momencie rozpoczęcia treningu);
- zbonitowane podczas kwalifikacji na minimum 70 pkt;
- przyzwyczajone do podawania wszystkich nóg, oprowadzania w rękę oraz lonżowania w obie strony w ogłowie z okularami oraz w uprzęży z podogoniem i podpinką, bez wymogu oprzęgania

Jeśli klacz nie spełnia w/w wymogów, nie zostanie przyjęta do Zakładu Treningowego.

Program próby

Próba trwa dwa dni. W czasie treningu i próby obowiązuje uprząż szorowa, jednolita dla wszystkich klaczy uczestniczących w treningu i próbie. Pożądane jest mierzenie czasu przy użyciu fotokomórki.

Dzień pierwszy:

1. Próba na czworoboku wg załączonego programu.

Próba na czworoboku przeprowadzona jest w pojeździe lekkim, 2-osowym, o dwóch dyszlach. Pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem.

Lp.	Program	Ocenione elementy
1.	A - wjazd kłusem roboczym X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej nieruchomość
2.	XGCM - kłus roboczy	utrzymanie rytmu i impulsu
3.	MXK - wydłużyć wyrok KAF - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
4.	FXH - wydłużyć wyrok HCM - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
5.	MXK - stęp pośredni	regularność i długość wykroku

6.	KAF - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
7.	FXH - stęp pośredni	regularność i długość wyroku
8.	HCMBRAD - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
9.	D - koło w prawo o średnicy 20 m D - koło w lewo o średnicy 20 m	regularność, dokładność figury. Zgięcie na kołach
10.	DX - kłus roboczy X - zatrzymanie, ułkon	utrzymanie linii prostej, nieruchomość
Opuścić czworobok stępem pośrednim		

Oceny ogólne			
1.	Chody stęp	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
2.	Chody kłus	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
3.	Impuls	Chęć do ruchu naprzód, zaangażowanie zadu	10
4.	Posłuszeństwo	Reakcja na pomoce, współpraca z powożącym, przepuszczalność	10
5.	Przydatność do pracy w zaprzęgu	Utrzymanie rytmu, jezdność w zaprzęgu	10
Maksymalna liczba punktów			50

Skala ocen:

- 10 pkt. – ocena wybitna
- 9 pkt. – ocena bardzo dobra
- 8 pkt. – ocena dobra
- 7 pkt. – ocena zadawalająca
- 6 pkt. – ocena dostateczna
- 5 pkt. – ocena mierna
- 4 pkt. – ocena nie zadawalająca
- 3 pkt. – ocena zła

Punkty bonifikacyjne przyznaje się według poniższej tabeli:

Punkty czworobokowe	Punkty bonifikacyjne
48,5 – 50,0	– 10,0 pkt.
46,5 – 48,0	– 9,5 pkt.
44,5 – 46,0	– 9,0 pkt.
42,5 – 44,0	– 8,5 pkt.
40,5 – 42,0	– 8,0 pkt.
38,5 – 40,0	– 7,5 pkt.
36,5 – 38,0	– 7,0 pkt.
34,5 – 36,0	– 6,5 pkt.
32,5 – 34,0	– 6,0 pkt.
30,5 – 32,0	– 5,5 pkt.

28,5 – 30,0	– 5,0 pkt.
26,5 – 28,0	– 4,5 pkt.
24,5 – 26,0	– 4,0 pkt.
22,5 – 24,0	– 3,5 pkt.
20,5 – 22,0	– 3,0 pkt.
18,5 – 20,0	– 2,5 pkt.
16,5 – 18,0	– 2,0 pkt.
14,5 – 16,0	– 1,5 pkt.
14 i mniej	– dyskwalifikacja

2. Próba szybkości w klusie na dystansie 1 km.

Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste). Pojazd jak w próbie na czworoboku.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maks. liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 2 min 59 sek.

Przejazd w czasie krótszym niż 2 min 59 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi.

Przekroczenie czasu 3 min 50 sek skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez klacz z klusa do galopu na 5 foulee jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5 przejściach do galopu na 5 foulee następuje

dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:02:59	10,0
0:03:00	0:03:02	9,5
0:03:03	0:03:05	9,0
0:03:06	0:03:08	8,5
0:03:09	0:03:11	8,0
0:03:12	0:03:14	7,5
0:03:15	0:03:17	7,0
0:03:18	0:03:20	6,5
0:03:21	0:03:23	6,0
0:03:24	0:03:26	5,5
0:03:27	0:03:29	5,0
0:03:30	0:03:32	4,5
0:03:33	0:03:35	4,0
0:03:36	0:03:38	3,5
0:03:39	0:03:41	3,0
0:03:42	0:03:44	2,5
0:03:45	0:03:47	2,0
0:03:48	0:03:50	1,5
0:03:51	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:17	10,0
0:03:18	0:03:20	9,5
0:03:21	0:03:23	9,0
0:03:24	0:03:26	8,5
0:03:27	0:03:29	8,0
0:03:30	0:03:32	7,5
0:03:33	0:03:35	7,0
0:03:36	0:03:38	6,5
0:03:39	0:03:41	6,0
0:03:42	0:03:44	5,5
0:03:45	0:03:47	5,0
0:03:48	0:03:50	4,5
0:03:51	0:03:53	4,0
0:03:54	0:03:56	3,5
0:03:57	0:03:59	3,0
0:04:00	0:04:02	2,5
0:04:03	0:04:05	2,0
0:04:06	0:04:08	1,5
0:04:09	i więcej	dyskwalifikacja

Dzień drugi

3. Próba wytrzymałości.

Wymagany chód: kłus. Dystans 2 km. Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste). Próba odbywa się w pojeździe z dwoma dyszelkami o długości zgodnej z regułami powożenia. Pojazdy muszą spełniać podstawowe warunki bezpieczeństwa. Obciążenie równe 100 % masy ciała klaczy (masa pojazdu + powożącego + ładunek).

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 6 min 09 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 6 min 09 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 7 min 51 sek skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez klacz z kłusa do galopu na 5 foulee jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5 przejściach do galopu na 5 foulee następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu			Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.	Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:09	10,0	i mniej	0:06:46	10,0
0:06:10	0:06:15	9,5	0:06:47	0:06:52	9,5
0:06:16	0:06:21	9,0	0:06:53	0:06:58	9,0
0:06:22	0:06:27	8,5	0:06:59	0:07:04	8,5
0:06:28	0:06:33	8,0	0:07:05	0:07:10	8,0
0:06:34	0:06:39	7,5	0:07:11	0:07:16	7,5
0:06:40	0:06:45	7,0	0:07:17	0:07:22	7,0
0:06:46	0:06:51	6,5	0:07:23	0:07:28	6,5
0:06:52	0:06:57	6,0	0:07:29	0:07:34	6,0
0:06:58	0:07:03	5,5	0:07:35	0:07:40	5,5
0:07:04	0:07:09	5,0	0:07:41	0:07:46	5,0
0:07:10	0:07:15	4,5	0:07:47	0:07:52	4,5
0:07:16	0:07:21	4,0	0:07:53	0:07:58	4,0
0:07:22	0:07:27	3,5	0:07:59	0:08:04	3,5
0:07:28	0:07:33	3,0	0:08:05	0:08:10	3,0
0:07:34	0:07:39	2,5	0:08:11	0:08:16	2,5
0:07:40	0:07:45	2,0	0:08:17	0:08:22	2,0
0:07:46	0:07:51	1,5	0:08:23	0:08:28	1,5
0:07:52	i więcej	dyskwa- lifikacja	0:08:29	i więcej	dyskwa- lifikacja

4. Próba szybkości w stępie.

Warunki dotyczące pojazdu, uprzęży, obciążenia i podłoża, jak w próbie wytrzymałości. Dystans 500 m. Norma czasu 3 min 45 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 3 min 45 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 4 min 53 sek skutkuje dyskwalifikacją. Każde przejście przez klacz ze stępa do kłusa na 5 kroków jest karane dodaniem do uzyskanego czasu 5 sekund. Po 5 przejściach do kłusa na 5 kroków następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu	Norma czasu dla złych warunków pogodowych
-------------	--

Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:45	10,0
0:03:46	0:03:49	9,5
0:03:50	0:03:53	9,0
0:03:54	0:03:57	8,5
0:03:58	0:04:01	8,0
0:04:02	0:04:05	7,5
0:04:06	0:04:09	7,0
0:04:10	0:04:13	6,5
0:04:14	0:04:17	6,0
0:04:18	0:04:21	5,5
0:04:22	0:04:25	5,0
0:04:26	0:04:29	4,5
0:04:30	0:04:33	4,0
0:04:34	0:04:37	3,5
0:04:38	0:04:41	3,0
0:04:42	0:04:45	2,5
0:04:46	0:04:49	2,0
0:04:50	0:04:53	1,5
0:04:54	i więcej	dyskwalifikacja

Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:04:08	10,0
0:04:09	0:04:12	9,5
0:04:13	0:04:16	9,0
0:04:17	0:04:20	8,5
0:04:21	0:04:24	8,0
0:04:25	0:04:28	7,5
0:04:29	0:04:32	7,0
0:04:33	0:04:36	6,5
0:04:37	0:04:40	6,0
0:04:41	0:04:44	5,5
0:04:45	0:04:48	5,0
0:04:49	0:04:52	4,5
0:04:53	0:04:56	4,0
0:04:57	0:05:00	3,5
0:05:01	0:05:04	3,0
0:05:05	0:05:08	2,5
0:05:09	0:05:12	2,0
0:05:13	0:05:16	1,5
0:05:17	i więcej	dyskwalifikacja

UWAGA!

- W przypadku złych warunków podczas przeprowadzania próby dzielności (pogoda, podłoże) Komisja Oceny ma prawo złagodzić normy czasowe poszczególnych elementów próby (maksymalnie o 10%).
- W przypadku objawów złego samopoczucia klaczy podczas próby (np. kolka moczowa, kulawizna) Komisja Oceny ma prawo wycofać klacz z próby.
- W przypadku, gdy wyniki osiągnięte przez jedną z klaczy w poszczególnych elementach próby znacznie odbiegają od rezultatów pozostałych klaczy w stawce, Komisja Oceny ma prawo wycofać klacz z próby.
- Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – klacz nie kończy próby.

Na wynik próby składają się oceny wystawione przez Kierownika Zakładu Treningowego na podstawie obserwacji w trakcie treningu, ocen komisji wystawionych podczas dwu dni próby i ocen obcego powożącego dokonującego oceny na 8-14 dni przed próbą. Oceny obcego powożącego wystawiane są na podstawie przejazdu na czworoboku i oceny tych samych elementów, które następnie ocenia Komisja. Oceny obcego powożącego są przeliczane tak samo jak oceny Komisji. Oceny te są przekazywane do biura PZH i nie są ujawniane do czasu zakończenia próby.

Kierownik Zakładu Treningowego zobowiązany jest do przedstawienia wyników oceny w przeddzień próby. Oceniając charakter i temperament Kierownik Zakładu Treningowego bierze pod uwagę to, że:

- Charakter jest to zespół cech psychicznych, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym działaniu. Wyrazem charakteru konia jest również jego stosunek do innych koni oraz ludzi. W populacji można wyróżnić między innymi: konie łagodne lub gwałtowne, łatwe lub trudne w obsłudze, odważne lub tchórzliwe, przyjazne lub złośliwe. Poważnymi wadami charakteru z punktu widzenia użyteczności są trudności w obsłudze, agresja w stosunku do ludzi i innych koni, brak ambicji i woli walki u koni sportowych.

- Temperament jest to usposobienie konia wyrażające się w jego reakcjach psychonerwowych na wydarzenia świata zewnętrznego. Reakcje te mogą mieć różne natężenie, szybkość i różny czas trwania. Dlatego też można rozróżnić kilka typów temperamentu, biorąc pod uwagę łatwość reakcji pobudzania i hamowania na czynniki zewnętrzne. Z punktu widzenia częstych kontaktów z człowiekiem najlepiej, aby koń charakteryzował się zrównoważonym temperamentem.

Podsumowanie próby dzielności klaczy wlkp

Lp.	Cecha	Ocena kierownika ZT	Ocena obcego powożącego	Ocena komisji	Waga cechy	Maksymalna liczba punktów w ocenie końcowej
1.	Charakter i zachowanie	10			1	10
2.	Przydatność do użytkowania zaprzęgowego	10			0,5	5
4.	Stęp w zaprzęgu	10			0,5	5
5.	Kłus w zaprzęgu	10			0,5	5
6.	Ocena obcego powożącego		10		1,5	15
7.	Ujeżdżenie			10	1,5	15
8.	Próba szybkości w kłusie			10	1,5	15
9.	Próba wytrzymałości			10	1,5	15
10.	Próba szybkości w stępie			10	1,5	15
	Ogółem	40	10	40		100

Wszystkie cechy są oceniane w skali 10-punktowej. Wynik końcowy stanowi suma punktów bonifikacyjnych uzyskanych w poszczególnych elementach próby, przemnożonych przez wagi tych cech. Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

Ocena	Punkty
Wybitna	$x+2SD$ i więcej
Bardzo dobra	$x+SD$ do $x+2SD-0,01$
Dobra	x do $x+SD-0,01$
Dostateczna	$x-SD$ do $x-0,01$
Niedostateczna	$x-SD-0,01$ i mniej

gdzie x stanowi średnią arytmetyczną ocenianej stawki, a SD – odchylenie standardowe ocen klaczy.

Klacz zdaje próbę, jeżeli uzyskała ocenę co najmniej dostateczną.

4. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO POŁOWYM TRENINGU ZAPRZĘGOWYM (klacze 3-letnie i starsze)

Minimalna liczba klaczy przystępujących do połowej próby zaprzęgowej wynosi 3 sztuki.

W obecności komisji właściciel z pomocnikiem zaprzęgają klacz do dwudyszlowego (hołoblowego) lekkiego, ogumionego wozu.

W zaprzęgu klacz rusza stępem i na odcinku 200 m jest oceniana przez komisję. Po zawróceniu stępem w oznaczonym miejscu, klacz pokonuje kłusem odcinek 200 m, również oceniany przez komisję. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

KOMISJA DOKONUJE OCENY KLACZY WG TABELI:

L.p.	Cecha	Ocena	Mnożnik
1.	Charakter i zachowanie się	0 – 10 pkt.	x 1
2.	Styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	0 – 10 pkt.	x 2
3.	Stęp	0 – 10 pkt.	x 3
4.	Kłus	0 – 10 pkt.	x 3

Razem: 90 pkt.

OCENY:

85 - 90 punktów	– ocena wybitna
75 - 84,9 punktów	– ocena bardzo dobra
68 - 74,9 punktów	– ocena dobra
60 - 67,9 punktów	– ocena dostateczna
poniżej 60 punktów	– ocena niedostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności ma prawo do jej powtórzenia bez ograniczeń czasowych.

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

INFORMACJE DODATKOWE

Próbowi polowym i stacjonarnym można poddawać klacze do 6 miesięcy ciąży.

Klacz może również brać udział w poniższych próbach alternatywnych.

5. WYNIKI W MISTRZOSTWACH POLSKI MŁODYCH KONI

- uzyskanie kwalifikacji do Mistrzostw Polski Młodych Koni (MPMK) w dyscyplinie ujeżdżenia, skoków, WKKW, powożenia zaprzęgami jednokonnymi lub sportowych rajdów konnych.

6. WYNIKI W SPORCIE JEŹDZIECKIM

- ujeżdżenie – 2-krotnie otrzymanie 50% maksymalnej ilości punktów w klasie N lub klasach wyższych,
- skoki – 3-krotne ukończenie konkursów klasy L bez punktów karnych (nie liczy się punktów karnych za przekroczenie normy czasu),
- WKKW – ukończenie zawodów klasy L,
- zaprzęgi – ukończenie zawodów klasy N,
- sportowe rajdy konne – ukończenie zawodów na dystansie 60 km lub dłuższym.

7. WYNIKI W WYŚCIGACH KONNYCH

3-krotne zajęcie płatnego miejsca w karierze wyścigowej

Próby użytkowości dla klaczy wprowadza się sukcesywnie od roku 2000, na życzenie hodowcy.

Klacje hodowlane powinny być premiowane za wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni, sporcie jeździeckim i wyścigach. Klaczom takim powinno zapewnić się dostęp do stanówki najlepszymi reproduktorami państwowymi na preferencyjnych warunkach.

Załącznik nr 3

KATEGORYZACJA OGIERÓW RASY WIELKOPOLSKIEJ

I. Kategoria C

Ogierzy, które odpowiadają warunkom eksterierowym i rodowodowym oraz ukończyły z wynikiem pozytywnym próby dzielności lub uzyskały określone wyniki w alternatywnych próbach dzielności otrzymują kategorię C.

II. Kategoria B

1. Ogierzy z kat. C, mogą uzyskać kat. B, na podstawie decyzji komisji księgi stadnej, jeżeli uzyskały:
 - a) min. 70 punktów hodowlanych za ocenę potomstwa lub
 - b) min. 20 punktów hodowlanych za ocenę potomstwa oraz potwierdziły swoją wartość użytkową w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub sporcie jeździeckim, według następujących kryteriów:

MISTRZOSTWA POLSKI MŁODYCH KONI (MPMK)

Aby ogier rasy wielkopolskiej lub ogier hodowli zagranicznej mógł uzyskać kategorię B na podstawie wyników MPMK, musi spełnić takie same wymagania, jak w przypadku wpisu do księgi stadnej.

SPORT JEŹDZIECKI

A. UJEŹDŻENIE

ogierzy w wieku 5 lat – winny uzyskać w 4 konkursach klasy N, na zawodach krajowych wynik min. 65 %;

ogierzy w wieku 6 lat – winny uzyskać w 4 konkursach klasy C, na zawodach krajowych lub wyższej rangi wynik min. 63% (minimum na dwóch różnych zawodach);

ogierzy w wieku 7 lat i starsze – winny uzyskać w 6 konkursach klasy CC na zawodach krajowych lub wyższej rangi wynik powyżej 63 % (minimum na dwóch różnych zawodach). Liczone są również konkursy Kur.

B. SKOKI PRZESZKODY

Uwzględnia się wyniki uzyskane na zawodach krajowych lub wyższej rangi, w następujących konkursach: w tzw. Rundzie Młodych Koni (RMK), zwykłym, dokładności, dwu- nawrotowym lub dwufazowym. W konkursach dwunawrotowych każdy nawrót liczony jest osobno, w konkursach dwufazowych uwzględnia się tylko wynik I fazy.

ogierzy w wieku 5 lat – winny uzyskać 4 przejazdy w Rundzie Młodych Koni z wynikiem minimum 7,5 pkt. bonifikacyjnych;

ogierzy w wieku 6-7 lat – winny uzyskać 6 „czystych” przejazdów w konkursach klasy C lub wyższych (liczony jest również finał RMK, jeżeli pierwsza faza rozgrywana jest na wysokości 130 cm);

ogierzy w wieku 8 lat i starsze – winny 6 razy plasować się od 1 do 3 miejsca w konkursach od 140 cm na zawodach krajowych lub od 1 do 6 miejsca na zawodach międzynarodowych rangi CSI, CSIO i wyższych.

C. WKKW

ogierzy w wieku 5 lat – winny dwa razy w klasie CNC* lub CIC* uzyskać wynik w krosie nie większy niż 20 pkt. karnych lub 1 raz wynik 0 pkt. karnych;

ogierzy w wieku 6 lat – winny w klasach:

CNC* 2 razy zając miejsca od 1 do 3 lub

CCI*, CIC*, CNC** 1 raz zając miejsce od 1 do 3 lub

CIC**, CCI** 1 raz uzyskać w krosie wynik nie większy niż 20 pkt. karnych;

ogierzy w wieku 7 lat i starsze – winny w klasach:

CNC**, CIC** 4 razy zając miejsca od 1 do 3 lub

CCI** i wyżej zając miejsca od 1 do 5.

D. POWOŻENIE ZAPRZĘGAMI JEDNO I PAROKONNYMI

(w zaprzęgach parokonnych liczone są tylko wyniki z zawodów, w których ogier startował w trzech próbach)

ogierzy w wieku 5 lat – winny zając 3 razy miejsca 1-3 w konkursach kl. N na zawodach krajowych;

ogierzy w wieku 6 lat – winny zając 2 razy miejsca 1-3 w konkursach klasy C na zawodach krajowych lub wyższej rangi;

ogierzy w wieku 7 lat i starsze – winny zając 6 razy miejsca 1-3 w konkursach kl. C na zawodach krajowych lub 2 razy miejsca 1-3 na CAI lub 2 razy miejsca 1-3 na CAIO lub 1 raz miejsca 1-6 na MŚ.

2. Ogiery, które uzyskały prawo wpisu do ksiąg stadnych na podstawie alternatywnych prób dzielności, otrzymują przy wpisie do księgi kategorię B, jeżeli spełnią warunki wymienione w ust. 1 (Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK), sport jeździecki).

III. Kategoria A

Ogiery mogą uzyskać kat. A jeżeli uzyskały:

1. minimum 200 pkt. hodowlanych za potomstwo wpisane do ksiąg lub
2. 100 pkt. hodowlanych za potomstwo wpisane do ksiąg oraz osiągnęły następujące wyniki w sporcie jeździeckim (w całej karierze):
 - skoki przez przeszkody – 10 razy miejsca 1-3 w konkursach 140 cm i wyższych na zawodach krajowych lub miejsca 1-6 na zawodach międzynarodowych rangi CSI, CSIO i wyższych
 - ujeżdżenie – 10 razy wynik min. 66 % w klasie CC na zawodach krajowych lub CDI, CDIO i wyższych lub w klasie CS - 8 razy wynik min. 66 %. Liczone są również konkursy Kur.
 - WKKW – ogierzy winny w klasie:
 - CNC** 4 razy zając miejsca od 1 do 3 lub
 - CIC** 3 razy zając miejsca od 1 do 3 lub CCI** lub
 - wyższej 2 razy zając miejsca od 1 do 3;
 - powożenie – 6 razy miejsca 1-3 w kl. C na zawodach krajowych lub 5 razy miejsca 1-3 na CAI lub 3 razy miejsca 1-3 na CAIO lub 2 razy miejsca 1-10 na MŚ.

IV. Kategoria E

Komisja księgi stadnej może nadać kategorię E – „Elita” pod warunkiem, że ogier uzyskał wcześniej kategorię A oraz co najmniej 6 sztuk jego potomstwa (ogierzy, klacze, wałachy) osiągnęło określone poniżej wyniki w następujących dyscyplinach sportu jeździeckiego:

UJEŹDŻENIE

- zajęcie miejsc 1-3 w Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK)
lub
- spełnienie warunków określonych w ust. II, A)
lub

SKOKI PRZEZ PRZESZKODY

- zajęcie miejsc 1-5 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)
lub
- spełnienie warunków określonych w ust II, B)
lub

WKKW

- zajęcie miejsc 1-4 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)
lub
- spełnienie warunków określonych w ust II, C)
lub

POWOŻENIE

- zajęcie miejsc 1-2 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)
lub
- spełnienie warunków określonych w ust II, D).

INFORMACJE DODATKOWE

Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:

za opisanego żrebaka (sysaka)

ocenionego na:

11 pkt.	0,25 pkt.
12 pkt.	0,50 pkt.
13 pkt.	0,75 pkt.
14 pkt.	1,00 pkt.
15 pkt.	1,25 pkt.
16 pkt.	1,50 pkt.
17pkt.	1,75 pkt.
18 - 20 pkt.	2,00 pkt.
za klacz wpisaną do księgi stadnej	8,00 pkt.
za ogiera wpisanego do księgi stadnej	30,00 pkt.

1. O nadanie ogierowi kategorii E i A jego właściciel występuje do komisji księgi stadnej, załączając do wniosku dokumenty potwierdzające starty ogiera w zawodach rangi krajowej i wyższej (dyscyplina, rok, miejsce i rodzaj zawodów – nie dotyczy MPMK).
2. Wyniki sportowe, na podstawie których można zmienić kategorie ogierów, muszą być oficjalnymi wynikami sportowymi, potwierdzonymi przez Polski Związek Jeździecki.
3. W przypadku wybitnych osiągnięć w sporcie jeździeckim komisja księgi stadnej ma prawo odstąpić od zasad nadawania kategorii ogierom.
4. Zasadom kategoryzacji podlegają wszystkie ogiery dopuszczone do rozrodu w rasie wielkopolskiej.
5. Ogiery raz czystych dopuszczone do rozrodu w rasie wielkopolskiej podlegają takim samym zasadom kategoryzacji jak ogiery wlkp.

Załącznik nr 4

ZASADY OCENY LINIOWEJ

Oceny liniowej koni hodowlanych dokonuje się równolegle z oceną bonitacyjną (podczas wpisu ogierów i klaczy do ksiąg) za pomocą specjalnego arkusza (karty oceny) podzielonego na tzw. część dolną i górną. Część dolna obejmuje charakterystykę 19 elementów pokroju, 9 elementów ruchu i 8 elementów skokowych (łącznie 36 cech). Podczas oceny koni ujeżdżeniowych ocenie podlega 28 elementów (pokrój i ruch), przy ocenie koni zaprzęgowych 25 elementów (pokrój i ruch), zaś przy ocenie koni skokowych 36 elementów (pokrój, ruch i skoki). W celu określenia danej cechy komisja zaznacza punkt (kółko) na skali od „a” do „i”, określając w ten sposób czy dana cecha jest na poziomie przeciętnym, czy odchyła się w kierunku jednego z ekstremów. W części górnej arkusza wpisuje się oceny punktowe za typ, pokrój, ruch (wszystkie konie) i skoki (konie skokowe), przyznawane dokładnością do 0,5 pkt w skali od 1 do 10 (łącznie max. 40 pkt). U wszystkich koni ocenie podlega ruch w stępie, klusie i galopie, a u koni skokowych dodatkowo ocenia się refleks, technikę i możliwości skokowe.

Elementy podlegające ocenie

I. Pokrój (wszystkie typy koni):

1. Sylwetka (prostokąt - kwadrat)

Koń jest wpisany w kwadrat, gdy długość kłody (od stawu barkowego do guza kulszowego) jest równa wysokości w kłębie. Koń jest wpisany w prostokąt, gdy długość jest większa niż wysokość. Konie potrzebują prostokątnej sylwetki, by były atletyczne i elastyczne.

2. Nachylenie kłody (w górę – w dół)

W górę - tzw. „uphill”; w dół - tzw. „downhill”. To nachylenie kłody względem linii poziomej. Koń jest trudniejszy do zebrania, gdy ma kłodę nachyloną ku dołowi.

3. Połączenie głowy i szyi (lekkie – ciężkie)

Ta cecha jest właściwie podzielona na dwa elementy: długość potylicy i jej odległość od podgardla. Lekkie: długa potyllica i krótki odcinek pomiędzy grzbietową a brzuszną stroną szyi. Ciężkie: krótka potyllica i dłuższy odcinek pomiędzy grzbietową a brzuszną stroną szyi. Lżejsze połączenie głowy i szyi jest pożądane ze względu na przyjęcie wędzidła.

4. Długość szyi (długa – krótka)

Długość odcinka od połowy odcinka wyznaczającego połączenie głowy i szyi do środka przedniej linii łopatki (w porównaniu do pozostałych wymiarów ciała danego konia).

5. Pozycja szyi (pionowa – pozioma)

Kąt jaki tworzy szyja względem poziomu, gdy koń stoi w pozycji naturalnej. Konie ujeżdżeniowe potrzebują bardziej pionowej szyi dla łatwiejszego samoniesienia i równowagi. Konie skokowe potrzebują bardziej poziomego ułożenia szyi w celu zebrania się tuż przed i w trakcie odbicia.

6. Umieśnienie szyi (silne – słabe)

Miara umieśnienia szyi, z naciskiem na stronę grzbietową. Silne: grzebień szyjny i szyja grube. Zaokrąglona grzbietowa linia szyi ze względu na umieśnienie. Słabe: cienka szyja, często słabo połączona kłębem z linią grzbietową (wgłębienie przed kłębem).

7. Wysokość kłębu (wysoki – niski)

Wysokość kłębu mierzona odcinkiem pomiędzy linią poziomą na wysokości najwyższego punktu kłębu a linią poziomą na wysokości najniższego punktu kłębu. Wysokość i długość kłębu są ważne dla odpowiedniego ułożenia siodła.

7A. Długość kłębu (długi – krótki)

Długość kłębu mierzona linią poziomą pomiędzy najwyższym a najniższym punktem kłębu.

8. Skątowanie łopatki (skośna – stroma)

Kąt między łopatką a linią poziomą. pozwala na odpowiednią pracę grzbietu w ruchu.

9. Linia grzbietu (karpinowaty – łękowaty)

Linia od kłębu do lędźwi. Łagodna, dobrze umieśniona linia górna pozwala na odpowiednią pracę grzbietu w ruchu.

10. Linia lędźwi (wypukłe – słabo związane)

Część linii górnej od grzbietu do zadu. Silne umieśnienie jest potrzebne do rozciągnięcia grzbietu i zadu podczas drugiej fazy skoku.

11. Kształt zadu (spadzisty – horyzontalny)

Kąt tworzony względem poziomu przez linię od guza biodrowego do guza kulszowego. Duża spadzistość ogranicza elastyczność miednicy, potrzebną do zebrania, szczególnie w piaffie i pasażu.

12. Długość zadu (długi – krótki)

Długość mierzona od guza biodrowego do guza kulszowego. Długość ta ważna jest dla zachowania proporcji budowy: przednia, środkowa i zadnia część ciała powinny stanowić równe odcinki. Odpowiednia długość zadu pozwala na rozwój mięśni generujących siłę. W połączeniu z prawidłowym skątowaniem daje silny, funkcjonalny napęd.

13. Nogi przednie (koziniec – cofnięty napięstek)

Kąt tworzony przez linię idącą przez przedramię i nadpęcie widziane z boku. Linia powinna być prosta, by zapewnić wytrzymałość.

14. Nogi tylne (szablaste – proste)

Kąt tworzony przez linię podudzia i linię nadpęcia widziane z boku. Kąt stawu skokowego powinien wynosić około 150 stopni.

15. Pęcina (miękka – stroma)

Kąt tworzony przez linię pęciny kończyny przedniej względem linii poziomej. Zbyt krótka i/lub zbyt stroma pęcina jest bardziej podatna na kontuzje; długa i miękka pęcina może być łatwo nadwyrężona.

15A. Pęcina zadnia (miękka-stroma)

Kąt tworzony przez linię pęciny zadniej względem linii poziomej.

16. Kształt kopyt (szerokie – wąskie)

Różnica szerokości koronki i podszwy oceniana z przodu nogi przedniej. Uwaga: przy nierównych kopytach wąskie kopyto uznaje się za nienormalne. Kopyta powinny być duże i symetryczne.

17. Piętki (wysokie – niskie)

Wysokość piątek przednich kopyt mierzona od podłoża do koronki. Piętki odpowiadają za poprawne skątownie linii kopyto-pęcina. Najlepsze są szerokie i umiarkowanie wysokie piętki.

18. Tkanka nóg (sucha – limfatyczna)

Suchość tkanki (brak opuchlizn) nóg, oceniana na nogach tylnych. Suchość tkanki świadczy o zdrowiu i ogólnej jakości.

19. Masywność budowy nóg (ciężkie – lekkie)

Obwód nogi z uwzględnieniem stawów, w proporcji do wielkości ciała konia. Koń potrzebuje dobrze rozwiniętych kości, stawów i ścięgien, by być wytrzymałym. (Cecha nieoceniana u koni zaprzęgowych.)

II.A. Ruch (konie ujeżdżeniowe, skokowe):

20. Stęp: długość kroku (długi – krótki)

Długość kroku.

21. Stęp: poprawność (szpotawy – francuski)

Oceniane z przodu, głównie w stępie. Jeżeli kopyta skierowane są do wewnątrz to postawa szpotawa. Jeżeli kopyta skierowane są na zewnątrz to postawa francuska.

22. Kłus: długość kroku (długi – krótki)

Długość kroku.

23. Kłus: elastyczność (elastyczny – sztywny)

Miara elastyczności, z jaką ruch przechodzi przez całe ciało jest absorbowany przez nogi.

24. Kłus: impuls (energiczny – słaby)

Siła z jaką koń odpycha się od podłoża zadnimi nogami.

25. Kłus: równowaga (w równowadze – brak równowagi)

Kombinacja nachylenia kłody i sposobu pracy zadnich nóg. Samoniesienie to jednoczesne podstawienie zadu i uniesienie kłębu, jego przeciwieństwo to tzw. ruch na przodzie.

26. Galop: długość kroku (długi – krótki)

Długość kroku.

26A. Galop: elastyczność (elastyczny – sztywny)

Miara elastyczności z jaką ruch przechodzi przez ciało a następnie jest przenoszony na kończyny.

27. Galop: impuls (energiczny – słaby)

Siła z jaką koń odpycha się od podłoża zadnimi nogami.

28. Galop: równowaga (w równowadze – brak równowagi)

Kombinacja nachylenia kłody i sposobu pracy zadnich nóg. Samoniesienie to jednocześnie podstawienie zadu i uniesienie kłębu, jego przeciwieństwo to tzw. ruch na przodzie.

II.B. Ruch (konie zaprzęgowe):

20. Stęp: długość kroku (długi – krótki)

Długość kroku.

21. Stęp: poprawność (szpotawy – francuski)

Oceniane z przodu, głównie w stępie. Jeżeli kopyta skierowane są do wewnątrz to postawa szpotawa. Jeżeli kopyta skierowane są na zewnątrz to postawa francuska.

22. Kłus: samoniesienie (mocne – słabe)

Kombinacja nachylenia kłody i sposobu pracy zadnich nóg.

23. Kłus: zawieszenie (długie – krótkie)

Czas trwania energicznego odbicia od podłoża.

24. Kłus: akcja nóg przednich (wysoka – niska)

Podniesienie przedramienia do poziomu.

25. Kłus: użycie zadnich nóg

Odepchnięcie zadnimi nogami.

III. Cechy skokowe (konie skokowe):

29. Odbicie: kierunek (w górę – w przód)

Umiejętność pchnięcia kłębu w górę.

30. Odbicie: szybkość (szybkie – powolne)

Czas upływający podczas ostatniego foule przed skokiem – czas od dotknięcia wszystkich nóg do podłoża do chwili oderwania się konia od podłoża.

31. Technika: przednie nogi (złożone – wyprostowane)

Miara ustawienia łopatki w kombinacji z barkiem, przedramieniem, i nadpęciem.

32. Technika: grzbiet (zaokrąglony – odwrócony)

Stopień w jakim szyja i grzbiet podążają w skoku po łuku; tzw. baskil.

33. Technika: zad (otwarty – zamknięty)

Stopień w jakim zad otwiera się pod-czas drugiej fazy skoku.

34. Możliwości (duże – małe)

Umiejętność pchnięcia skoku w górę przy jednoczesnym osiągnięciu kierunku naprzód.

35. Elastyczność (elastyczny – sztywny)

Miara przebiegu całego skoku (łącznie z lądowaniem); koń musi być elastyczny w kłodzie.

36. Ostrożność (ostrożny – nieostrożny)

Naturalna umiejętność konia do niepopelniania błędów w skoku; koń nie chce zrzucić drąga.